

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Volitve v Narodno skupščino razpisane

Klerikalci se boje volitev

Ko se je sestavila sedanja vlada Velje Vukičevića z radikali in demokratsko zajednico, se je trdilo, da bo ta vlada, ki ni iskala večine v skupščini, vodila volitve. Med omahovanjem, ali bo morda le mogoče še delati z Narodno skupščino, je včerajšnji dan nenadoma prinesel razčiščenje nejasnega položaja. **Včeraj je bil objavljen ukaz o razpustu Narodne skupščine in o razpisu volitev.** Volitve v Narodno skupščino se bodo vršile 11. septembra, 5. oktobra bo sklicana skupščina k izrednemu sestanku, nakar se bo 20. oktobra otvorilo redno zasedanje.

Volitve bo vodila sedanja vlada; prazna ministrska mesta, med njimi tudi mesto baš odstopivšega pravosodnega ministra dr. Srškića, se bodo še zasedla. Zanimiv je sedanji notranjepolitični položaj spričo dejstva, da je proti vladi radikala Velje Vukičevića ves radikalski štab (pašičevci), ki grozi z izključitvijo sedanjih radikalskih ministrov iz stranke.

Podoba je, da bodo te volitve prav vroče in da bo njihov izid v Srbiji močno spremenil sliko v prid Davidovičevim demokratom. Na glasovih bo v Hrvatski skoro gotovo izgubil tudi Stepan Radić. Pri nas v Sloveniji klerikalci že z vsemi sredstvi skušajo zalepiti razpoke, ki so nastale v njihovi stranki po odstopu enega glavnih činiteljev SLS dr. Stanovnika in po njegovem odločnem nastopu proti sedanjim voditeljem SLS. Spor med dr. Stanovnikom in vodstvom SLS je odkril marsikaj nilega v SLS in razkrinkal nelepe metode, ki se jih poslužuje SLS v boju proti svojim političnim nasprotnikom.

To razkritje v zvezi s polomom kratkovidne klerikalne politike v vladi bo odtrgalo klerikalcem lepo število glasov. Iz pisanja klerikalnega časopisja in iz govorov na zadnjih klerikalnih shodih se vidi prav jasno, **da klerikalci že dolgo niso bili v takšni nejasnosti in nesigurnosti, kakor so sedaj.**

Kratko časa trajajoče pomladno klerikalno vladovanje je pokazalo, da so klerikalci v vladi nekaj popolnoma drugega kakor v opoziciji. V opoziciji so grmeli proti korupciji, proti volilnim nasiljem, za izenačenje in znižanje neposrednih davkov, za varčno državno gospodarstvo, toda ko so bili v vladi, niso dali svojih glasov za izročitev korupcije obdolženih oseb sodišču, niso glasovali za obtožbo bivšega notranjega ministra Maksimovića, ki je bil obdolžen volilnih nasilstev, glasovali pa so za to, da se da bivšim črnogorskim princem 42 milijonov dinarjev odškodnine. Za črnogorske prince se je denar dobil, ni ga pa za siromašne skrajno slabo plačane državne uslužbenke.

Neznatnih davčnih olajšav, ki nam jih je prinesla bivša klerikalno-radikalna vlada, naše ljudstvo prav nič ne občuti.

Odpor podeželskega prebivalstva proti SLS je vedno večji. Vedno pogosteje se sliši godrnjanje celo iz vrst najvdanejših pristašev SLS. Ali se bo posrečilo vodstvu SLS udušiti

upore v stranki? «Domoljub» že poziva k disciplini, klerikalni govorniki po shodih govore večinoma le o potrebi složnega nastopa SLS, da ne bi prišla v nevarnost vera. Vse kaže, da pri teh volitvah ne bo glavno klerikalno geslo avtonomija, katero so že prevečkrat zatajili, nego da bo SLS šla dalje po svoji rakovi poti in privlekla iz ropotarnice predvojni veliki brezverski kanon, s katerim bo streljala v svoje politične nasprotnike. Ni še torej dovolj verskih zlorab in onečaščenja božjih hramov s politiko. Ni še dovolj laži o brezverstvu naprednega časopisja. Sedaj še hočejo v polni meri izrabiti cerkev, kajti potem, ko bo uveljavljen kancelparagraf, bo brezverskemu kanonu vzeto mnogo moči.

No, pa naše ljudstvo sedaj po vojni vendarle ni več tako lahkoverno, kakor je bilo svoječasno, zato geslo, da «je vera v nevarnosti», ne bo imelo več takega uspeha kakor pred vojno. **Preveč dobro vidi naše ljudstvo, da je geslo o brezverstvu naprednih strank le plašč, pod katerim naj se pred ljudskimi očmi skrije polom nesposobne klerikalne politike.**

Naša SDS gre v volilno borbo samozavestno in s trdnim prepričanjem, da bodo tudi

te volitve prinesle znatno okrepitev strankinega položaja. Ob vsakih volitvah je doslej SDS še zabeležila znatno povečanje števila glasov, ker med jugoslovenskim narodom širom Jugoslavije vedno bolj prevladuje prepričanje, da je SDS, ki je po svojem programu neomajna in dosledna, ona stranka, ki zasluži vse zaupanje. SDS ne obrača plašča po vetru, nego se prej ko slej drži svojega načela: **enakopravnost vseh treh jugoslovenskih plemen in pravično ravnovesje med vsemi stanov.** Kmet, obrtnik, delavec in vsi drugi stanov, ki so potrebni v današnjem življenjskem ustroju, imajo enake pravice do obstoja. Vsak človek, ki je koristen član človeške družbe, ima pravico do življenja, vrednega človeškega bitja. Noben stan naj se ne postavlja nad drugega.

Končno naj še znova poudarimo, da je pri nas v Sloveniji pričakovati velikega uspeha proti klerikalizmu, ako bo prišlo do skupne napredne fronte. Skupen boj, ki bi izločil medsebojno prerakanje med naprednimi strankami, bi bil velik udarec proti SLS, v kateri že itak močno poka. Da se SLS resno boji skupnega nastopa naprednjakov ob volitvah, je razvidno iz pisanja klerikalnega časopisja, ki vedno znova hoče vedeti, da je misel o skupni napredni fronti že pogorela.

Odločimo se ob pravem času, ako smo možje!

Občinske volitve

V občinske odbore spadajo sposobni in odločni možje, ki mislijo samostojno, ne pa z glavami politizirajočih duhovnikov — Občinski odbori so domače gospodarske zbornice, ne pa podružnice SLS za podpiranje klerikalnih ustanov in farovžev — Sposobni občinski možje ne zapravljajo po nepotrebnem denarja in omogočajo zmanjšanje občinskih davščin

Ker se nahajamo skoro povsod na deželi pred občinskimi volitvami, naj povemo svoje misli o njih tudi mi deželani, saj smo baš mi v to najbolj poklicani, ker gre pri tem za naše zadeve, za naše občinsko gospodarstvo. Od občinskega gospodarstva je v največji meri odvisno naše premoženje in naš obstanek. Zato ni vseeno, kakšni možje imajo občino v rokah. Od nesposobnih občinskih očetov naj se nikar ne pričakuje kaj prida.

V občinski odbor spadajo možje, ki vidijo in opazujejo svet že nekoliko čez meje svoje lastne občine ter ne iščejo pri občini le svojih koristi. Potrebno je tudi, da znajo nastopiti in zastaviti pravo besedo ob pravem času ter na pravem mestu za občino in občane v vseh primerih potrebe.

Zadnja leta smo imeli razne nesreče, posebno zaradi povodnj. Občine, ki so imele dobre občinske odbore z vestnimi in res sposobnimi župani na čelu, so dosegle na podporah in drugih potrebah mnogo več kakor občine, katerih občinski odbori smatrajo za svojo glavno nalogo politiziranje in pristanost. Taki odbori so večinoma v najklerikal-

nejših občinah brez vsakih zastopnikov iz nasprotnih strank.

Klerikalna stranka hoče, da so občinski očetje njeni pristaši, in zabranjuje, da bi se njeni pristaši pri občinskih volitvah vezali s pristaši drugih strank ne glede na to, ali je tako postopanje v korist ali škodo občanov. Ne sposobnost, temveč strankarska pripadnost je merodajna za SLS tudi v občinskih odborih, ki so le občinske gospodarske zbornice in bi ne smele imeti s politikom nikakega opravila. Marsikaj, kar tare marsikatero podeželsko občino, bi se bilo lahko izvršilo pod ugodnejšimi razmerami, ne bilo bi dolga, ki tišči posamezno občino na deželi, ko bi bili imeli občinsko gospodarstvo v rokah res sposobni in odločni možje, ki bi mislili s svojo glavo, ne pa z glavo politikujoče duhovščine. Politikujoča duhovščina vidi le stranko in zelo pogostokrat predvsem svoje koristi. Na ta način se često denar razmetava za klerikalne društvene domove, za farovže in podobno, občani pa plačujejo ogromne davščine.

Zatorej, kmetje, obrtniki, delavci in drugi stanov, ki že samostojno mislite, dobro pre-

udarite, kakšnim možem boste izročili občinsko gospodarstvo v roke! Do sedaj so občine na deželi služile po večini klerikalnim potrebam. Glejte, da bodo občine odslej res to, kar morajo biti: gospodarske zbornice, ki delajo za Vaše dobro in Vaš napredek. Jasno je, da je za občinsko gospodarstvo sposobnih

mož največ med naprednjaki, ker ti mislijo samostojno in se ne dajo komandirati od politikujoče duhovščine.

Končno še nekaj: Združimo se, naprednjaki kateregakoli stanu, v eno napredno fronto! Opustimo malenkostne spore in osebnosti, ker tu gre za našo skupno stvar!

Politični pregled

Naše notranjepolitične razmere so nenadoma doživele nov preokret. Po predvčerajšnjem odstopu pravosodnega ministra dr. Srškića je bil včeraj objavljen

ukaz o razpustu Narodne skupščine in razpisu volitev.

Volitve se bodo vršile 11. septembra in jih bo vodila sedanja vlada Velje Vukičevića, proti kateri z vso oostrostjo nastopa pašičevsko krilo radikalov, ki ima odločujočo besedo tudi v glavnem odboru radikalne stranke. Glavni odbor celo grozi z izključenjem sedanjih radikalnih ministrov iz stranke. Kako se bodo izpopolnila prazna ministrska mesta v vladi, je ta hip, ko to pišemo, še nejasno.

Volitve so torej razpisane kljub našemu nejasnemu zunanjepolitičnemu položaju. Baš te dni je prišlo

do popolnega preloma z Albanijo.

Iz Beograda je najbrže že odpotoval albanski poslanik Cena beg, ki je dobil od svoje vlade ukaz, naj zapusti Beograd. Naš poslanik v Tirani se je že prejšnje dni vrnil v Beograd, sedaj pa bodo zapustili Albanijo še vsi naši konzuli. Prekinjenje diplomatskih odnošajev z Albanijo je torej popolno, in to nedvomno po veliki zaslugi Italije, katere fašistovski režim samo kuje naklepe proti naši domovini in zapeljuje Albance v spore z našo državo. Naš dragoman (tolmač) Gjurašković, katerega so Albanci zaprli in zaradi česar je nastal spor, je po vesteh iz Beograda, v zaporu vklejen kot pravi zločinec.

Kljub zavezništvu albanskega predsednika Ahmeda bega Zoguja z Mussolinijem pa nerazpoloženje albanskega prebivalstva proti Italiji vidno narašča.

Albanci so siti italijanskega hlepenja po gospodarskem zaslužjenju Albanije. To sovraštvo do Italije Albanci prav očitno kažejo. Te dni so Albanci napadli v Puki italijanske inženjerje, ki so gradili tam cesto, ter štiri ubili. Mussolini pač naj nikar ne misli, da se je s svojo pogodbo z Albanijo za vedno zadržal v tej deželi. V Albaniji dogovor ne pomeni mnogo, a dogovor z Italijani, ki so pri Albancih osovraženi, pa pomeni še manj. Prav z gotovostjo bodo Italijani nekega dne nenadoma zleteli iz Albanije in jim ne bo nič koristilo njihovo lujskanje Albancev proti nam.

V zunanjem svetu je vzbudil veliko vznemirjenje

umor sovjetskega poslanika Vojkova v Varšavi.

Ustrelil ga je ruski izseljenec. Zaradi tega je poljska vlada odklonila vsako odgovornost za umor. Kljub temu pa je prišlo med Rusijo in Poljsko do napetega razmerja ter zahteva Rusija, da bi Poljska izgnala iz države vse ruske izseljence, ki ne odobravajo sovjetske vlade in zaradi bližnjega sosedstva z Rusijo ogrožajo tudi notranji mir in red v Rusiji. Poljski tisk naglašja na te ruske zahteve, da bi potem morala tudi Poljska zahtevati od Rusije, da izžene vse poljske komuniste, ki v enaki meri ogrožajo Poljsko.

Ta umor je dal Rusiji povod,

da je začela ostro nastopati proti monarhistom, katerih je dala ruska vlada 20 ustreliti.

Med ustreljenimi so sami bivši caristični oficirji in uradniki. Nekaj dni nato je bilo obsojenih in ustreljenih nadaljnjih 20 bivših višjih

monarhističnih funkcionarjev. Aretacije se še nadaljujejo in je podoba, da se sovjetska vlada zopet vrača k terorju, kar bo v inozemstvu v zadnjem času naraščajoče simpatije do Rusije zopet zrahljalo.

Na Kitajskem napredujejo južne čete, ki se polagoma bližajo Pekingju.

Nedvomno je, da se pohod južnokitajskih čet ne da več preprečiti in da bodo morale severne armade prej ali slej kapitulirati.

DOPISI

JEŽICA. Letošnje občinske volitve so važne v dveh ozirih: s prav malo truda lahko vržemo klerikalce v manjšino, da dobe napredne skupine župana in odločilno besedo v občini; ker volimo na podlagi teh volitev tudi nov krajni šolski svet, lahko tudi tam ali docela zmagamo ali docela propademo. Zato je potrebna velika složnost in velika pridnost v volilni borbi. Vsak bodi mož na svojem mestu! Klerikalni kolos ni več discipliniran. Opozicija se pojavlja na vseh straneh in bo občutno zadela tudi klerikalno volilno skrinjico. V nedeljo ob osmih zvečer imamo v župni cerkvi koncert, prvi te vrste pri nas. Kakor vsako pridno in požrtvovalno delo, pozdravljamo tudi ta smeli napredujoči korak res dobro izvežbanih cerkvenih pevcev.

GORNJI LOGATEC. V nedeljo 19. t. m. bo imel naš Sokol svoj prvi letošnji javni nastop z izbranimi telovadnimi točkami vseh oddelkov in veliko ljudsko veselico. Prijatelji Sokolstva, dobro došli! — V zmislu novega šolskega zakona je bil na zadnji občinski seji izvoljen nov krajni šolski odbor. Predseduje mu g. župan, tajnikuje pa g. šolski upravitelj. — Za popravilo potov je občinski odbor dovolil večje zneske. Zaenkrat se bodo popravila najpotrebnejša pota, druga pridejo počasi na vrsto.

POLJANSKA DOLINA. Sokolska prireditelj na binkoštno nedeljo se je kljub slabemu vremenu prav lepo in za Sokola častno ter še dosti ugodno završila. Telovadne točke so lepo izvajali prav vsi od naraščaja do bratov in sester. Vsa hvala in priznanje našim požrtvovalnim bratom

Ivan Albreht:

Skrivnost sv. Barbare

(Dalje.)

«Oj, kako lepo,» se je zavzela Agata.

«Zate še vedno preskromno,» je obšlo Jošta, ki je zdajci sunkoma objel mladenko in ji začel pritajeno šepetati, kako jo ima rad. Vroče, opojne besede so se naglo trgale iz njega, medtem ko je Agata podrlitevala in trepetaje poslušala, dokler ni kakor brez moči in vsa zardela omahnila k njemu in se prepustila omtični toplini njegovih poljubov. V sencu srebrnozelenih vej so se svetile njene oči kakor dve čudežni lučki.

Čez dolgo časa se je vzdramila:

«Ali si res tako moj?»

Sama sebi ni mogla verjeti, kar je slišala. Daši je že dopoldne slutila njegovo ljubezen in vse te ure čakala njegovega priznanja kakor cvetka blagodejne rose, so jo Joštove besede vendar iznenadile. Čim se je namreč polegel prvi naval razkošja, je oživela v njej trezna misel, ki jo je ošinila kakor z bičem, češ: «Jošt je premožen kmet, jaz pa bajtarska reva.» Ni si mogla kaj, da mu tega ne bi bila povedala, a on se je nasmejäl:

«Noričica, saj nisi ne veš, kako si bogata! In ta nevednost te dela še bogatejšo!»

«Kaj pa poreko tvoja mati?» se je zbalä Agata.

Jošt se je zadovoljno nasmehnil:

«Tebe mora biti vsaka mati vesela —»

«Tako misliš ti —»

«Ali ni to dovolj?»

«Zame že, ali pomisli —»

«Kaj naj premišljujem, ko si ti poleg mene. K nam prideš, gospodinjica boš in moja žena boš. Srečno bova živela. Danes te imam rad, a dannadan te bom imel rajši. Večkrat te vidim, lepša si —»

«Oj, ti porednež,» se je veselo zasmejala Agata, «kako ti zdaj gre beseda!»

«Saj veš: česar je polno srce —» je začel Jošt.

Potem ji je razodel, da je svoji materi že vse povedal in da sta nalašč za to prišla. Mati mu ni branila, ker ga ima rada. In gotovo bo imela rada tudi njo. Tega naj se Agata le prav nič ne boji. Kje na svetu bi pač mogel živeti človek, ki nje ne bi imel rad!

Agata je poslušala kakor zamaknjena. Zdelo se ji je, da preživlja lepo povest. Sredi vse sreče se je vedno iznova vzbujal v njej strah, kaj bo, če se nekoč nenadoma predrami in se zavé, da so bile vse to samo lepe, kratke sanje.

«Potem bi morala unreti,» je preprosto vzdihnila in naslonila svojo zlatolaso glavico na Joštovo ramo. Z zadovoljnostjo je občutila, kako burno utriplje njegovo srce.

«Ako mi boš zvesta, naju ne more ločiti nobena sila na svetu!» je poudaril Jošt.

«Kar v meni zdaj gori, to more zatreti samo črna teža groba,» je dahnila Agata in zaihtela. Tolike sreče ni mogla prenesti. Kakor strta se je sesedla v mehki mah in jokala solze tiste nepojmljive blaženosti, ki jo občutil človek samo enkrat v življenju.

Jošta je nekoliko zmedlo. Skoro zbal se je njenega ihtenja. Počasi in previdno je pokleknil k njej, jo božal po mehkih laseh in skrbno vpraševal:

«Agata, zakaj jokaš?»

Ona ni mogla odgovoriti. Šele na ponovno vprašanje se ga je strastno oklenila in komaj slišno priznala:

«Ker sem srečna, tako neskončno srečna.»

Medtem ko je Jošt kakor izgrbljen naslajal svojo glavo na Agatine valujoče prsi in v radostni zatopljenosti prisluškoval utripom njenega srca, se je primajala iz gozda mrka senca. Veliko oko se je v začudenju razširilo in v besnem srdcu se je pošastno skremžil že itak spačeni obraz. Bil je Kozma. Bil je Kozma, ki je zasledil srečna izvoljenca in se kakor maček plazil za njima. Hotel je že planiti nad Jošta, toda v zadnjem hipu si je premislil. Prihuljeno in tiho se je zasmeljal in izginil nazaj v goščo. Tu, tam je zaškrtnila suhljad pod njegovimi nogami in splašila ptičko, ki je med vejevjem sanjala o gnezdu. Šum je vzdramil Agato.

«Pst! Ali ni nekdo za nama?»

Jošt je dvignil glavo in se ozrl:

«Naj bo!»

Nekaj časa sta se razgledovala oba, toda zagledala nista nikogar.

«Kaj se boš bala?» je miril Jošt izvoljenko.

«Kdo nama kaj more na svetu?!»

Agata se je stisnila k njemu.

«Ne maram, da bi te obirali zlobni jeziki zaradi mene,» je dejala, Jošt pa ji je odgovoril samo z dolgim poljubom. Potem sta počasi odšla proti vasi, kjer so se že jele počasi zgrinjati prve večerne sence.

Po dolini so se oglašali zvonovi. Na nebu je pordevala zarja. Včasih je zavel hladni veter, da se je zganilo vejevje.

in sestram kakor tudi vsem drugim za njihov trud. Po telovadbi se je razvila v Sokolskem domu živahna zabava. Da ni ta dan nagajal dež, bi bil na to prireditev naravnost naval od domačega naprednega ljudstva kakor tudi od drugod. No, kljub temu nismo pogrešali gostov iz Zirov, Škofje Loke in celo iz Ljubljane. — Zdaj priženja v dolini košnja, ki še nekaj dobro obeta. Samo, da bi bilo ta mesec lepo in solnčno vreme! Tudi žita in drugi pridelki do sedaj prav dobro kažejo, seveda je žetev odvisna še od vremena. Pa upajmo, da nam bo prizanešemo, saj smo bili lansko leto po povodnji že dovolj udarjeni. Te udarce nekateri še močno občutijo in jih bodo čutili še nekaj let.

SPODNJE GORJE PRI BLEDU. Na binkoštno nedeljo zjutraj ob dveh je nastal pri g. Janezu Serni v Spodnjih Gorjah na do sedaj še nepojasnjen način požar, ki je uničil hišo in gospodarsko poslopje omenjenega posestnika. Požar pa bi bil gotovo vpepelil še sosedna poslopja, ako bi ne bili slučajno še bedeči gg. Miha Megušar, Janez Jan in Andrej Jakopič, vsi iz Spodnjih Gorij, takoj požrtvovalno stopili v akcijo, dokler niso gasilna društva iz Gorij, Rečice in Bleda priskočila tem možem v pomoč in z vso požrtvovalnostjo omejila požar, da se ni razširil na sosedne objekte. Zato vsem tem gospodom kakor gasilnim društvom najtoplejša hvala!

ZIROVNICA. Kakor je bilo lansko leto blatenje s strani klerikalcev najboljšje priporočilo za Vodnikovo družbo, tako delajo tudi letos klerikalci sami največjo reklamo za napredno stvar pri občinskih volitvah. Dasi so volitve še dokaj daleč, vendar so že pred tedni začeli razni klerikalni priganjači na vse načine blatiti in smešiti naprednjake, da bi na ta način ostrašili in odvrnili vsaj nekatere, manj zavedne občane od napredne fronte. Priznati se jim mora, da so v zahrbtnosti največji mojstri, katerim ni nihče kos. Kljub temu, da ni bilo slišati od napredne strani nikakega zabavljanja, blatenja ali izzivanja, hujskajo klerikalci svoje ljudi na naprednjake, tako da bi se skoro več ne smeli pokazati v javnosti, ako bi se jih v resnici bali. Pribijem, da so razdor, ki je nastal v fari, zakrivali baš klerikalci, kajti vsi naprednjaki in tudi delavci gredo mirno v volilni boj, ne da bi koga zasmajali. Kdo je prvi začel z izzivanjem, pokazuje

zadnji «Domoljub», v katerem se postavlja neki bežniški modrijan. V svoji konfuznosti je ta zmešal žerjavovce, orjunaše, socialiste, Slavenško banko in Američane ter serviral to jed svojim pristašem. Boli jih, ker vidijo, da stalno napredujemo kljub vsemu njihovemu prizadevanju; trn v peti so jim vsi, ki mislijo z lastnimi možgani, toda pomagalo jim ne bo niti cepljenje njihove liste, ker jim ne bo nihče sedel na lim. Socijalistične delavce obkladajo s komunisti, kljub temu pa so sami prevzeli na svojo listo več izrazitih komunistov. Priporočal bi dopisniku «Domoljuba», naj si prižge v svoji glavi novo električno žarnico, da bo mogoče z njim polemizirati. Naprednjak.

NOVO MESTO. Sokolsko društvo v Novem mestu bo slavilo 13. in 14. avgusta t. l. velik jubilej: 40letnico svojega obstoja. Na to pomembno slavje je povabilo vse bližnje bratske župe: Celje, Kranj, Ljubljano, Maribor, Reko-Sušak, Split in Zagreb. Oni dan obeta biti veličastna manifestacija državnega edinstva in vzvišene sokolske ideje bratstva in svobode, za katero so se naši neustrašeni narodni delavci pod krutim avstrijskim gospodstvom toliko let borili. Združenih vrst pohitite tedaj vsi v našo dolenjsko metropolo, da pokažemo javno svojo narodno zavednost, domoljubje in nezrušljivo moč naših sokolskih vrst, ki so se združile pod sveto prisego zvestobe v blagor naše mile domovine.

GORNJI DUPLEK. (Smrtna kosa.) Pred dobrim letom smo ustanovili v naši vasi prosvetno društvo s pevskim zborom, katero pod vodstvom nadučitelja g. Makuca sijajno uspeva. Toda kruta smrt nam je odvzela sopranistinja gdč. Marijo Thalerjevo. Dne 8. t. m. je po kratki mučni bolezni preminula v 21. letu starosti. Kako je bila priljubljena pri vseh, so pokazali v zadnji spomin ji podarjeni venci in množična udeležba občinstva na njeni zadnji poti. Bila je vestna članica prosvetnega in pevskega društva, obenem pa tudi članica Marijine družbe. Toda zaradi brezbriznosti predsednice in podpredsednice se ni iz sosednjih vasi udeležila pogreba nobena članica. Sedaj se članice jezijo in grozijo, da bodo odstopile, ker niso bile obveščene o smrti drage jim prijateljice. Vodstvo se sedaj na vse načine izgovarja, toda po toči zvoniti je prepozno, ker naše drage Miceke ni več

med nami. Bodi ji zemljica lahka, težko prizadeti Thalerjevi družini pa izrekamo globoko sočutje!

NOVI KOT. Slišijo se glasovi, da bodo pri nas občinske volitve v novembru ter da bom) imeli kar tri liste. Ne rečemo nič na to, pripominjamo le, da bomo dali naše glasove onemu, ki nas bo podpiral kakor doslej. — Letos bomo imeli tudi sv. birmo, in sicer 7. julija v Dragi; istega dne bo posetil cerkveni vladika tudi našo skromno vas. — Prejšnji naš veroučitelj g. Kanduč iz Babnega polja je prestavljen kot župnik v Kropo. Ljudem je žal za njim; imeli so ga radi, ker je bil zelo dober in uslužen duhovnik. Sedaj hodi učiti verouk na našo šolo naš domači župnik gosp. Lončar, ki pripravlja deco za birmo. — Letina kaže še precej dobro, le sliv ne bo, ker jih je slana pomorila.

DOL PRI HRASTNIKU. Kakor se čuje, bodo klerikalni konsumarji pričeli v kratkem z zidanjem društvenega doma. Vse lepo in razumljivo! Konsumarji zidajo domove, kmetom se prodajajo posestva, delavci s svojimi družinami obupavajo v bedi in dolgovih. Res lepo se izvaja krščanska ljubezen pri klerikalcih.

KLADJE. V št. 17. od 28. aprila t. l. smo objavili dopis pod naslovom «Napad». Pozneje smo dobili drugačne informacije, iz katerih izhaja, da se g. Krevlju ne morejo očitati one lastnosti, kakor se je to zgodilo v dotičnem dopisu, in da se tudi ni dotični dogodek zgodil tako, kakor je bilo v našem dopisu povedano; zlasti ni bilo nobenega roparskega napada niti poskusa, marveč samo navadno žaljenje časti ter je zadevo že razčistilo okrajno sodišče v Sevnici na zadovoljstvo obeh prizadetih strank. G. Josipu Krevlju zato radevolje dajemo zadoščenje, ker nikomur ne želimo delati krivice. Uredništvo.

LAŠKO. Razveseljivo je bilo gledati, kako so si prizadevali laški klerikalci, da bi dobili vsaj toliko podpisov, kolikor jih potrebujejo za sestavo kandidatne liste za prihodnje občinske volitve v Laškem. Menda ni klerikalca v laški občini, katerega ne bi bil g. kaplañ že osebno obiskal in prosil, da bi podpisal njihovo listo in 26. t. m. oddal SLS kroglico. Gospod kaplan, ki je moral celo pri nekaterih lastnih pristaših brez uspeha kapitulirati, si je izmislil še eno pomoč, in sicer s tem, da je igral vlogo poroka pri klerikalni hranilnici v Laškem za večjo vsoto

«Bog daj, da bi nama vekomaj ostal živ ta dan,» je molila Agata v svojem srcu, ko sta stopila z Joštom v bajto.

Repinka in Krasinka sta še vedno kramljali. Agata je povešala oči, medtem ko se je Jošt samo pomembno smehljajal.

«Zdaj pa morate ozdraveti, mati,» je dejal Repinki in se hkrati ozrl po Agati. Ženica je spremljala njegove poglede z očmi in pripomnila Krasinki:

«Ali ga slišiš, kako je mlad? Bog mu daj srečo! Jaz mu ne morem drugega, nego voščiti srečo prav iz srca.»

Agata je plaho pričakovala, kaj poreče Krasinka. Ko pa je videla, da se tudi Joštova mati res zadovoljno smehlja, jo je minila bojazen. Jela je pripovedovati, kako je danes zunaj lepo, kako je že toplo in kako po prisojnih krajih vse cvete in zeleni. Povedala je, da sta bila z Joštom celo na Velniku, od koder je tak lep razgled po dolini, da se človek kar ne more zganiti z mesta.

«Pa ne zaradi razgleda,» jo je nagajivo podražila mati.

«Hvala Bogu,» se je razveselila Agata, «samo, da se spet enkrat šalite! To je dobro znamenje!»

«Še čudno, da nista kje naletela na Kozma, ki vedno stika okrog po gozdech,» je omenila Krasinka.

Repinka je nato povedala, kako jo je pohabljeni nečak pred večernicami obiskal in kaj je pravil.

«No, Jošt,» ponagajala je Krasinka sinu, «še tekmeč te bo preganjal —»

«Tega se ne bojim,» je samozavestno pripomnil Jošt, v dekliski razposajenosti Agata:

«Ali si tako gotov?»

Potlej so se smejali vsi štirje. Bilo je tako prijetno vsem, nekako tako, kakor v poletnem času po dežju, ko spet posveti solnce in se v tisočerihih biserih nasmehne prerोजना priroda svojemu dobrotniku v pozdrav.

Na nizki omari je, kakor vedno, mirno stal kip svete Barbare. Repinka se je ozrla tja in se v srcu zahvalila nebeški pomočnici za dobroto, ki je bo deležna Agata.

«Ne vem, kako je to,» je dejala, «ali za kar se priporočim sveti Barbari, gre vedno po sreči.»

Jošt je stopil k omarici in se zagledal v skrivnostni kipec. Za njim je šepetala Agata:

«Ali naj se tudi jaz priporočim?»

«Oba,» se je nasmehnil Jošt. Zamišljeno je ogledoval svetnico na zlatem prestolu. Kakor v snu se mu je zazdelo, da se reži iz nje-nega keliha spačeni Kozmov obraz. Nejevoljen se je okrenil in sedel za mizo. Ko pa je spet srečal Agatin jasni pogled, je hipna mrkosta prešla. Začeli so se pomenkovati o podrobnostih za poroko in so sklenili, da bosta Agata in Jošt na belo nedeljo prvič oklicana.

«Bog vama daj srečo, otroka,» je venomer ponavljala Repinka, ki jo je začela zmagovati utrujenost.

Krasinka je bila vesela sina in bodoče snahe. Sicer ji je sami prišlo vse to tako nekam čudno naglo, da se ji je zdelo skoro neverjetno, vendar sinu ni mogla odreči nobene želje.

«Vsi smo le za nekaj časa,» je dejala nazadnje, «zato pa pustimo mladim živeti.»

Ko sta Jošt in Krasinka odhajala, se je

Agata oklenila zaročenca:

«Ali prideš jutri spet?»

«Saj veš, da pridem.»

Materi sta se smehljali. Na steni je enakomerno nihala ura, z omarice pa je ogledovala parček sveta Barbara.

VI

Pokojno je objela noč vasico in zazibala prebivalce v sladke sni, eden pa je bil na vasi, ki ga ni mogel premagati spanec. Nesrečni Kozma je bdel kakor tleča žerjavica. Besne misli so mu rojile po glavi. Svetnico svojega življenja, lepo sestrično Agato, je videl v objemu drugega. To ga je žgalo, da se je kakor v božjastnih krčih valjal po bajti. Temnejša ko je bila noč, hujske so bile njegove muke. Sklenil je tedaj, da reši Agato zase, pa najsi bi ga to stalo življenje. Šele proti jutru je obnemogel in zaspal na golih tleh. V vročičnem snu zagleda umirajočo Repinko, ki mu naroča:

«Le potolaži se, Kozma! Saj veš, da kri ni voda! Agata mora —»

Kozma zaječi, slika izgine, ne da bi izvedel siromak, kaj mora Agata.

V novi sliki zagleda ogromen požar, a sredi plamenov obupno vije roke plakajoča Agata. Kozma plane k njej, kar pride Jošt, odvede Agato, medtem ko ostane Kozma sam v plamenih. Še ozre se ne oteta sestrična za njim. V dvojni bolečini plane Kozma kvišku in se predrami. Ko se zave, zastoka in se počasi obleče. Po vsem telesu čuti zbadajočo bolečino, v glavi pa kakor svinčen pritisk.

Čmerikav dan mežika skozi mala okenca. Kozma premišlja. Nehote in skoro nevede

nekomu, da je ta podpisal klerikalno listo. No, pa SLS pri nas ne bo žela uspehov. Dne 26. t. m. bo doletelo klerikalce veliko razočaranje, kakršnega še niso doživeli.

HUDA JAMA PRI LAŠKEM. Javna ljudska knjižnica v Hudi jami bo priredila v nedeljo 19. t. m. s pričetkom ob 15. uri domačo veselico v prostorih g. Drakslerja v Hudi jami. Vstopnina prosta, prispevki dobro došli. Čisti dobiček je namenjen za povzdigo knjižnice. Narodnozavodno občinstvo se vabi k obilni udeležbi.

MARIJA GRADEC PRI LAŠKEM. Klerikalci pravijo, da je naša občina ena najsrečnejših kmečkih občin v okraju. Imajo celo občinsko gospodarstvo v svojih rokah, po vrhu še oblastnega poslanca y osebi g. Mátveža Deželaka. Oni pa, ki mislijo z lastnimi možgani in ki imajo dovolj dosedanjega nespretnega gospodarstva, so mnénja: dokler bodo sedanji ljudje na krmilu, bodo sami občani s kulukom popravljali pota ali pa gazili blato kakor do sedaj. Odkar je postal g. Deželak poslanec, je postal redkobeseden. Pridnejši je njegov brat Janez, ki je organiziral klerikalni konsum v Laškem in vnesel modo «šimi-čevljev» v Šmiklavž.

REČICA PRI LAŠKEM. Čitali smo, da je izšel ukaz na občine, da morajo iste prijaviti na sresko poglavarstvo vse one posestnike, ki so trpeli škodo zaradi slane. Kljub temu, da je slana v tukajšnji dolini uničila vse pridelke, osobito sadje, ni ukrenil g. župan do danes še ničesar. Ostale občine so tozadevno že storile potrebne korake.

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Pri nedeljskem blagoslovljenju zvona v Govcah se je g. dekan mimo grede spomnil, da je zvonove vzela vojna. Čudno, da se v takih zadevah izjavlja tako kratko. Zakaj ne imenuje krivcev, ki so svetovno vojno podpirali duševno in materijelno. So pač bili to nekateri voditelji SLS, zato jih ne imenuje.

GOVCE PRI SV. JEDERTI. Dne 12. t. m. se je vršilo v Govcah pri cerkvi sv. Magdalene blagoslovljenje novih zvonov, in to baš na ta dan, ko se je vršilo razvitje prapora Sokolskega društva v Laškem. Akoravno so bili zvonovi že dalje časa pripravljani ter v Rimskih Toplicah na kegljišču spravljani, se je moralo vršiti blagoslovljenje na ta dan, da bi se Sokolstvu škodo-

valo s tem, da izvabijo klerikalce obiskovalce vsaj deloma od sokolske prireditve, kar se jim pa ni posrežilo. Slovesni dan blagoslovljenja se seveda ni zaključil brez pijančevanja. Neki Vodlan je v silobranu pretepel izzivalca Šergana, ki je moral biti prepeljan v bolnico.

SV. KRISTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo dne 19. t. m. se bo vršila plenarna seja odbora občine Sv. Kristof. Zelja občanov je, da odbor vendar enkrat uredi zadeve glede nepotrebnih izdatkov, kakor vzdrževanje pomožnega tajnika in blagajnika itd. Izdatki za pomožnega tajnika znašajo mesečno od 1900 do 1500 Din. Svoje uradne ure izvršuje v klerikalnem konsumu in pri novosestavljenem okrajnem zastopu. Skrajni čas je že, da se napravi zadevni red, odboru se pa priporoča, da v interesu davkoplačevalcev prepreči vsako nadaljnje izkoriščanje občinskega gospodarstva.

ŽALEC. (Odkritje spominske plošče dr. Bergmanu.) Žalska gasilska župa je poklonila svojemu vrlemu načelniku in organizatorju pokojnemu dr. Rihardu Bergmanu lepo spominsko ploščo, ki so jo s primerno proslavo odkrili na binško nedeljo na občinski hiši v Žalcu. Slavje se je vršilo pod pokroviteljstvom Jugoslovenske gasilske zveze ob veliki udeležbi gasilcev od vseh strani Slovenije in tudi drugega občinstva. Obenem se je vršil pokrajinski zlet Jugoslovenske gasilske zveze. Po odkritju spominske plošče se je vršilo še slavnostno zborovanje gasilskega društva Žalec, ki je obhajalo 45letnico obstoja.

BRASLOVČE. Po vojni se je ustanovila v našem kraju klerikalna Ljudska hranilnica in posojilnica kot konkurenca že dolgo obstoječe posojilnice, ki se je nekaterim pristašem SLS vzdela kot preveč narodna. Agitacija za novo posojilnico je bila vsestranska in marsikdo je dvignil svoj težko prihranjeni denar iz stare posojilnice ter ga naložil v novi zavod. Pred kratkim pa so se začele širiti o novi posojilnici prav čudne stvari. Ugotovile so se velike nerednosti, tako da je moral priti iz Ljubljane poseben kontrolor in se je dognal primanjkljaj okrog 200 tisoč dinarjev. O tem je «Domovina» že na kratko in z veliko obzirnostjo pisala. Kljub temu pa se je našel pri nas klerikalni dopisnik, ki je prav po klerikalno nahrulil v «Slovencu» obzir-

nega «Domovininega» dopisnika, češ, da mu bo že pokazal, ako ne bo molčal. «Slovenčev» dopisnik je nerednosti v klerikalni posojilnici enostavno zamolčal ter samo trdil, da je že poskrbljeno za kritje. To že verjamemo, kakor smo tudi za trdno prepričani, da ne smemo kmetom, ki vodijo klerikalno posojilnico, očitati ničesar nepoštenega, toda odrekati jim moramo polno sposobnost za vodstvo denarnega zavoda, kajti sicer ne bi prišlo do tega, da je mogel tajnik (ne blagajnik) dalje časa po svoje manipulirati z denarjem in da je šele sedaj prišla ta manipulacija na svetlo. Kako sploh pride tajnik do tega, da opravlja denarne posle? Res, čudovito je gospodarstvo v tem klerikalnem zavodu! Tako preveč po domače se pa vendarle ne gremo z denarjem, pridobljenim s krvavimi ljudskimi žulji! Zanimiva je tudi grožnja «Slovenčevega» dopisnika, ki hoče s prikritim terorjem, katerega ozadje nam je neznano, spraviti to za klerikalce skrajno neprijetno zadevo s sveta. — Nadaljujajo posebna braslovška zanimivost je klerikalno konsumno društvo, ki gradi veliko poslopje. Kdo bo plačal takšno veliko poslopje, ki nikakor ne bo moglo donášati dobička, primernega vsoti, ki se bo zidala. Sicer se je nabralo nekaj darov za to poslopje, kljub temu pa še bo potrebna večja vsota. Končno bi vprašali klerikalno konsumno društvo, kako se sklada z bojem proti alkoholu, ker prodaja vino in žganje. No, morda je ta alkohol, ki ga prodaja klerikalno konsumno društvo, blagoslovljen in ne zastruplja ljudi.

MALA NEDELJA. Narodno-kulturno društvo je začelo prirejati poučna predavanja s spremljevanjem filmov, ki so za vsakogar zelo zanimivi in poučni. Srečda je nabava filmov v zvezi z velikimi stroški. Žal, občinstvo tega ne upošteva ter ne obiskuje teh poučnih kinematografskih predstav Zveze kulturnih društev v toliki meri, kakor bi bilo želeli. Kljub temu pa bo društvo vztrajalo na tej poti. Z velikimi stroški si bo za nedeljo 26. t. m. izposodilo znameniti film «V afriških džunglah in pustinjah». Videli bomo: lov na tigre, leve, slone in druge divje zvezi, tropično rastlinstvo pragozdov, zanimive ljudske običaje divjih plemen itd. Film je posnet po znanih Tarzanovih povestih. — Da bo predstava vsem razumljivejša, bo združena s poučnim predavanjem. Predstave v nedeljo 26. t. m. ob treh

odide na plano in motovili in niha po vasi. Kakor bebast cvileče ponavlja sam zase:

«O devica,
mučenica,
bila si
in boš nam ti —»

Niti ne ve, kaj hoče reči s temi besedami. Včasih potihne, pa se kmalu spet oglasi:

«O devica,
mučenica —»

Vmes misli na Agato, na svoje sanje in nanj, ki ga sovraži.

Kakor v megli zablodi naposled k Mejaču. Vse okrog hiše je tiho in kakor izumrto. Kozma se razgleduje okrog, hodi po dvorišču, ob gospodarskih poslopih in krene nazadnje na vrt, kjer najde Nežo.

«Joj, kako si me prestrašil, Kozma,» odskoči dekle, ko zacvili pohabljenec za njo.

«Dober dan ti voščim,» zacvili Kozma, «pa dobro srečo in zalega fanta.»

Neža zardi in se namrdne. Visoka in sloka je, le preveč vitka in tenka, kakor sestradana. Premočne lične kosti, široko, nekoliko nazaj potisnjeno čelo in topi, nekoliko navzgor prिवihani nos, vse to ji daje nekam moški in hkrati neprijazen, skoro odbijajoč izraz. Njen glas je oster, nekam hrapav. Pri govorjenju prav lahko noslja, komaj za spoznanje, a vendar toliko, da se zdi kakor bi bila zaspana.

«Kaj mi boš ti fanta voščil, siromak,» se nekam razsrdi, a jeza je navidezna, tako bolj zaradi lepšega. Kozma vrti svoje desno oko in se zlobno nasmehne.

«Seve, saj ga tudi dobila ne boš, če bodo tvoj oče tako razmetavali denar —»

Čim sliši Neža besedo o denarju, je čisto predrugačena.

«Kdo razmetuje?»

«Oče Mejač —»

«Ti, Kozma, le pomisli, kaj govoriš!»

«Saj sam vem, kaj me boš učila! Mislim, da ne vem, koliko je Repinka dolžna tvojemu očetu, tista Repinka, kamor lazi Krasinov Jošt —»

«Jošt —?»

«Jošt, Jošt! Pa ne zaradi Repinke, to si lahko misliš! Včeraj sem ga videl na Velniku, ko ga je mrežila Agata.»

Kozma se je zvil in prihulil, da bi lahko bolj natanko opazoval učinek svojih besedi. Prepričal se je takoj, da je zadel v živo, kajti Neža je menjavala barve in lovila sapo.

«Jošt, praviš?»

Kozma je začel pripovedovati na dolgo in široko, pridal tu malo, tam malo in zavijal resnico, kakor se mu je pač zdelo, da bo najugodnejše zanj.

Neža je naenkrat popustila svoje delo in brez besede odšla v hišo. Kozma je sedaj vedel, da je sejal na rodovitna tla, zato se je naslonil na staro jablano in potrpežljivo čakal. Čez kake pol ure je prišla Agata nazaj na vrt. Že na prvi pogled je Kozma spoznal, da je jokala. Poskočil je in zacvilil, tako se je razveselil svojega uspeha.

«Kozma,» je dejala Neža, «kaj ti dam, če odvrneš Jošta od Agate?»

«Toliko mi daj, kolikor je Repinka dolžna tvojemu očetu, pa si lahko brez skrbi,» je takoj odvrnil Kozma.

Neža je bila pripravljena. Domenila sta se tedaj, da pride po Kozmovi zaslugi že na ve-

liko nedeljo Jošt po piruh k Neži, za kar je Kozma takoj dobil odšteti zahtevanih deset goldinarjev. Zadovoljen in ves srečen se je napotil domov ter krenil še pred polednem k Repinki. Z zmagovitim nasmehom je prinihal v bolničino sobo, sedel za mizo in vrgel desetak na mizo.

«Tole sem prinesel, da hitro odpravita Mejača, ki je menda najbolj siten,» je dejal in lokavo opazoval, kakšen vtis bodo napravile njegove besede na Repinko, a zlasti še na Agato, ki je bila prav ta hip prinesla materi malo okrepcila. No, Repinka se je komaj ozrla, Agato je pa kar streslo.

«Saj ne bi bilo treba,» je dejala. «Kar sam lepo imej. Saj denarja ni nikoli preveč.»

Tega Kozma vseeno ni pričakoval. Njegovo zmagoslavje se je umaknilo srdu, vendar pa je bil pohabljenec toliko previden, da se ni izdal. Jel je spet razpletati bajko o svojem denarju in pomilovati teto in sestrično, ki morata trpeti pomanjkanje. Za enkrat je on dobil samo nekaj, ko pa prejme vse, ju takoj tudi reši vseh nadlog.

«Ko si že tako dober, bova pa počakali, da nama potem pomagaš,» se je hitro oprijela prilike Repinka, ki se je hotela na lep način iznebiti nadležnega nečaka. «Kasneje ti bova potem že vse pošteno vrnil in plačali, da ne boš imel škode zaradi naju.»

Hči je takoj razumela mater in se ji zahvalila s pogledom, Kozma pa je jezen in osramočen spravil svoj desetak. Nejevoljen se je poslovil in tiho predel svoje misli. Zaklenil se je v svojo bajto in se ni več ganil izpod strehe ves tisti dan in vso noč.

in ob pol osmih zvečer. Ne zamudite! Oglejte si vsi od blizu in daleč to znamenitost v Društvenem domu pri Mali Nedelji.

SV. VID PRI PTUJU. Pred kratkim je umrl tukaj nagle smrti župan g. Josip Šimenko, ki je bil kljub temu, da je bil pristaš SLS, pri vseh slojih spoštovan in priljubljen, ker ni kazal na vsiljiv način svoje politične pripadnosti in tudi ni svojega prepričanja nikomur vsiljeval. Čast takim možem, kajti s takim je lahko složno gospodariti. — Minuli binkoštni ponedeljek pa si je izbral občinski odbor v osebi g. Janeza Artenjaka novega, tokrat naprednega župana, ki ga vsi sloji prav pristržno pozdravljamo ter mu želimo, da bi bil mnoga leta na čelu naše občine v korist občine in občanov.

OSLUŠEVCI. Te dni se z veseljem spominjamo za nas in celo okolico zanimive obletnice. Dne 13. junija lanskega leta je bilo namreč tukajšnje postajališče izročeno javnemu prometu. Slavnosti — bila je prava ljudska slovesnost — je prisostvoval takratni veliki župan gosp. dr. Pirkmajer, ki je z izdatno denarno podporo omogočil interesantno gradbo. Nadalje je prisostvoval ravnatelj državnih železnic g. dr. Borko, ki je s svojo kulantnostjo, nasveti in posredovanjem mnogo pripomogel, da se je vsa stvar uredila v razmeroma kratkem času. Prisostvovali so tudi drugi zastopniki železniške, politične in javne uprave, ki so si pri stvari stekli zaslug. Zanimiva je statistika, kalera dokazuje potrebo in dobičkanost postajice. Tekom enega leta je železniška uprava izkupila za prodane vozovnice, odpremljeno prtljago in živila nad 125.000 dinarjev. V istem času je odpotovalo 10.930 oseb, in sicer je na prvem mestu Ptuj s 3338, za tem Ormož z 2943, Maribor z 1763, Čakovec s 639, Varaždin s 148, Celje s 114, Ljubljana z 98; na zadnjem mestu je Kotoriba z le 2 potnikoma; ostale vozovnice so bile prodane za razne druge postaje. Bilo bi dobro in donosno za železniško upravo, če bi mogla ustreči s tovrstnim kolodvorom ter na ta način zadostiti upravičenim težnjam interesentov. Upajmo, da se nam tudi to v doglednem času posreči.

PO VSEJ SLOVENIJI GRE GLAS: LE „DOMOVINA“ JE ZA NAS!

Soteščan:

Graččakov morilec

(Povest iz starih časov.)

(Dalje.)

«Kam?» jo je prekinil in radovedno čakal na odgovor.

«V ječo. Ali veš, kje so grajske ječe?»

«Vem. Poznam jih na Zatičju, pa tudi na Žrebinjah.»

«Bog nas obvaruj!» je vzdihnila Logarjeva žena. Otroci so se zagnali v jok in objemali očeta.

«Prestrašila sem vas, a vas bom tudi potolažila», je popravila vedeževalka. «Logar, res ti preti nevarnost; zaprli te bodo in o smrtni kazni se bodo menili. Toda iz daljave se ti smehlja rešitev — spoznali te bodo za nedolžnega ter te izpustili.»

«Brbulja, ali te večkrat napade taka bolezen? Nič takega nimam na vesti, da bi služil smrtno kazen.»

«Eh, kaj boš zagrešil!» se je Logarica vmešala. «Saj ne delamo proti gosposki in postavam.»

«Nesreča nikoli ne praznuje», je poudarila Brbulja. Spravila je bukve v culico ter se je naslonila na toplo peč. Otroci so pospali na peči ob materi, ki se je borila z resnico in dvomom o starkinem prerokovanju. Logar pa je legel na posteljo in zaspal v zavesti, da je vse to, kar je slišal, prazna domišljija.

Za viharnim večerom je napočilo jasno pomladno jutro. Logarja je prebudilo močno razbijanje po zunanjih vratih. Čul je osorne glasove, iz česar je sklepal, da se zbirajo

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

SOLJENJE SENA.

Kaj je na tem? Ali je res dobro, če solimo seno, ki je premalo suho? Ali ga s tem res varujemo pred pokvaro? Ali imamo izkušnje s tem?

Znano nam je, da ima sol lastnost, ohranjevati stvari, ki so podvržene nagli pokvari. Zato ohranjamo v slani vodi razno zelenjad in delamo tako imenovane konzerve. Najbolj nam je znana ta lastnost pri soljenju mesa, kadar ga pripravljamo za sušenje, nadalje tudi pri soljenju sira itd. Tudi morska voda bi se sčasoma usmradila, če bi ne bila slana. Sol ima v resnici lastnosti, s katerimi vpliva, da se z njo obdelane tvarine upirajo pokvari.

Ako so začeli tudi premalo suho seno obdelavati s soljo, je to nekaj povsem naravnega. V resnici se kažejo ugodne posledice takega soljenja tudi pri senu, ako ga ni bilo mogoče do dobrega posušiti in smo ga morali zaradi slabega vremena prej naložiti in spraviti. Tako nam potrjujejo izkušnje gospodarjev, ki so si pomagali v slabih letih s soljenjem sena.

Seno solimo na ta način, da mu v plasteh primešavamo nekoliko soli, ko ga spravljamo na senik. Premalo suho seno kaže v posebnem kupu spravljati, da je ločeno od popolnoma suhega in sladkega. Ko je plast sena čevelj visoka, jo potrosimo s soljo in dobro stlačimo. Na to pride druga plast, zopet tako visoka, ki jo zopet osolimo in dobro potlačimo, in tako naprej. Sol naj bo zdrobljena, drobnozrnata in suha, ne pa vlažna in sprjeta v kepe.

Za soljenje sena rabimo $\frac{1}{2}$ % do $1\frac{1}{2}$ % soli, na 100 kg tedaj $\frac{1}{2}$ kg do $1\frac{1}{2}$ kg, kar se ravna po tem, kako je seno med sušenjem trpelo in koliko mu še manjka do potrebne suhote. Čim bolj se je bati pokvare, tem več je treba soli. Če je seno napol suho, mu pomagamo z $1\frac{1}{2}$ % soli, torej na 100 kg sena z $1\frac{1}{2}$ kg soli.

Osoljeno seno je primešavati drugemu senu in ga je v ta namen rezati. Osoljeno seno izgleda

kakor stisnjeno in ima prijeten okus. S soljenjem sena se je pohvalil g. Šercelj, posestnik v Kotu pri Semiču, ki ima že 15letne izkušnje s takim ravnanjem.

PROTI LISTNIM UŠEM NA SADNEM DREVJU.

Mravlje delajo veliko škodo na sadnem drevju. Tako sklepajo mnogi kmetovalci, ko vidijo, da se sprehajajo mravlje po deblu in vejah sadnega drevja gor in dol in da se jim listje v vrhah suši in krotaviči. V resnici pa temu niso krive mravlje, ampak uši, ki se drže na listju. Kjer ni uši, tam tudi mravelj ni. Mravlje nam nasrpotno pomagajo, in sicer s tem, da nam izdajajo gnezda listnih uši. Mravlje jih hodijo namreč molst. Listne uši spuščajo sok, če jih mravlje gladijo s svojimi nožicami, in ta sok gre mravljam v slast. Zato so mravlje tako pridne in tako zveste tovarišice uši. Kjer so uši, tam so gotovo tudi mravlje, tako da po mravljah zmeraj lahko sodimo tudi na uši.

Kako nam uši uničujejo sadno drevje, je znano. Če ga napadejo v večjih množinah, ga lahko tudi za tisto leto popolnoma zdelajo. Listi se zvijejo in suše, drevje zastane v rasti in ne daje nobenega sadu. Drevje izgleda, kakor bi se imelo še to leto posušiti.

Uši so zelo škodljive, ker se lahko neznansko razmnože. Pregarjati jih je težko, posebno pri visokem drevju. Druge pomoči v tem primeru nimamo, kakor da drevje škropimo s pripravnimi sredstvi. Zimska jajčca, ki se drže na koži mladih vejic, preganjamo proti koncu zime in v prvi spomladi s škropljenjem z arborinom, žive uši, ki se pasejo na zelenih listih, pa s škropljenjem s tobačnim izvlečkom. Sedaj je čas, da jih preganjamo s tem sredstvom in da vzamemo na 100 l vode po 2 kg tobačnega izvlečka ali ekstrakta. Namesto samega tobačnega izvlečka lahko vzamemo na 100 l vode tudi $\frac{3}{4}$ kg tobačnega izvlečka in $1\frac{1}{2}$ kg mazavega mila.

Dobro je, da se o učinkovitosti teh sredstev najprej prepričamo, in sicer s tem, da potopimo v pripravljeno tekočino ušivo vejico. Če ostane vejica čez 12 ur zdrava in sveža (da se ne popali) in če uši poginejo, potem je mešanica dobra in dosti močna za škropljenje. S škropljenjem seveda ni mogoče ušem tako do živega kakor s potapljanjem vejic v tobakovo vodo.

ljudje pred njegovo kočjo. Planil je s postelje in hitel odpirat. Obkolili so ga bariči, katerim je načeloval Valerij na čilem konju. Iz oči mu je švigal divji srd, vsaka poteza njegovega obraza je razodevala hudobijo.

«Ali veš, kakšne smrti je umrl Konrad, zatiški graščak?» se je zadržal nad Logarjem.

«Nekdo ga je umoril», je mirno odgovoril.

«Ali ti je pa tudi znano, kdo je morilec?»

«Do sedaj ga še niso izsledili.»

«Motiš se, nesrečnik! Našli smo ga: tukaj pred mano stoji. Ti si osumljen umora!»

«Jaz? Šalit se, grofovska milost.»

«Zločin ni zabava... Prej ko slej boš moral priznati.»

«Česar nisem storil, ne morem priznati. Moje roke so čiste! Nebo naj me zavrže in pekel pogoltne, ako ne govorim resnice.»

«Morilec!» je zagrmelo iz graščaka, da se je stresla lesena kočja. «In obenem si ga tudi oropal dragocenosti, katero je imel pri sebi. Kje imaš ukradeno denarnico?»

«Poiščite jo in ako jo najdete, me kaznujte!»

«Iščite!» je Žrebinjec zapovedal baričem. «Pretaknite vso kočjo, vse kote, streho in stene. Prej pa vklenite morilca, da ne uide.»

Močna bariča sta razpela verigo ter ga vkovala v železje. Ostali so vdrli v kočjo, razmetali opravo, trgali streho in vrtali stene z ostrimi meči, dokler niso iztaknili zavitka v luknji, zaslonjeni z brunom.

«Tukaj je škatlica sumljivega izvora», jo je barič pokazal graščaku.

«Odpri jo!» mu je gromko zaukazal.

Birič je dvignil pokrovček, pod katerim se je zasvetila svilena denarnica. Logarica je zatulila od groze ter se je vrgla možu okrog vratu.

«Ne jokaj, ljuba žena», jo je prosil in poljubil njeno lice. «Jaz sem nedolžen, denarnica je podtaknjena.»

«Usmiljenje, grofovska milost! Tisto noč, ko je bil izvršen umor, je bil moj Filip doma, kar lahko s pričami dokažem.» Žena se je vrgla pred graščaka, roteča ga pri njegovi plemski časti, naj mu verjame in prizanese.

Zavladala je trenutna tišina. Biriči so molčali in čakali na novo povelje.

«Privežite ga na konja in odvedite na Zatičje», je zagrmel graščakov ukaz. «Viktoriji ga hočem pokazati, preden ga bomo sodili.»

Siloma so iztrgali bariči obdolženca iz objema njegove žene in privijanja nedolžnih otrok. Posadili so ga na konja in odjezdili proti Zatičju.

Tisto noč je Viktorija prvič sanjala o pokojnem očetu. Zdaj ga je videla pred seboj s krvavečo rano, zdaj je prijezdil na dvorišče in stopil v njeno sobo. Ojunačila se je ter ga je nagovorila in glej: razgibale so se mu ustnice, iz katerih je zadonela sladka očetova beseda. «Varuj se pred Valerijem!» samo to je izrekel in izginil.

Prebudilo jo je močno ropotanje in glasno govorjenje. Brž se je oblekla in stopila k oknu za svileno zagrinjalo. Na dvorišče je privrela oborožena četa baričev; poveljeval ji je Valerij. Sključena moška postava mu je ležala pred nogami.

Nadaljnji poizkusi s konsevranjem (okisanjem) zelene krme

Udeležil sem se lansko leto tečaja za novodobne zboljšave kmetijstva v Admontu na Gornjem Štajerskem ter sem pri tej priliki s posebnim zanimanjem zasledoval **prve poizkuse** avstrijskega kmetijskega poskusnega zavoda za ansiliranje zelene krme v betonskem in železnem silu. Glede na moje poizvedbe, kako je to ansiliranje uspelo, sem prejel pravkar od dr. ing. Kurta Liebscherja, direktorja kmetijske kemične preizkusne postaje na Dunaju, naslednje poročilo:

«Naši poizkusi z okisanjem zelene krme so vsi prav dobro uspeli. Ugodne uspehe beležimo pri konserviranju zelene detelje, ajde, krmske mešanice in posebno sveže trave. Trava je izredno prikladna za ansiliranje.

Novi poizkusi se bodo letos napravili s pridatkom mlečnokislinskih glivic, da se že v naprej zagotovi čisto mlečno kislino kipenje.

Lesene naprave za ansiliranje se v splošnem ne obnesejo pri nas (razen pri okisanju turščice), ker jih je zelo težko napraviti popolnoma nepropustne za zrak in vodo. Dober in priporočljiv je betonski silo «Ifla», katerega stiskalnica je prikladna tudi za lesene naprave.

Zanimalo vas bo mogoče, da smo letošnjo zimo pitali z okisano krmo 6 volov z zelo dobrim uspehom. Dnevni prirastek na živi teži je znašal pri vsaki živali nad 90 dkg.»

K temu poročilu še pripominjam: Iz izvajanja dr. ing. Liebscherja sledi, da je ansiliranje v betonskih in železnih stolpih pri pravilnem polnjenju in stiskanju krme **popsem sigurno**, dočim so bile dosedanje lesene naprave zaradi nepopolne konstrukcije nezanesljive. Zaradi tega **posebno** poudarjam, da je leseni silo, ki ga je konstruiral g. Korošec in sem ga opisal v «Kmetovalcu», **teoretično** dober, in sicer boljši kakor že preizkušeni Koflerjev sistem, vendar pa Korošček silo še ni preizkušen v praksi ter bo letos napravil ansiliranje v njem vsakdo še na svoj **riziko**. Kdor se hoče temeljiteje poučiti o okisanju zelene krme, naj preštudira tozadevne številke letošnjega in lanskega «Kmetovalca».

Fran Wernig.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Na svetovnih žitnih tržiščih je nastopilo veliko mrtvilo in so cene pšenice in rži močno popustile, dočim se cena turščice drži. Na novosadski blagovni borzi so bile 14. t. m. za 100 kg na debelo naslednje cene: pšenica 320 Din, turščica 180 do 191 Din, moka «0» 465 Din.

ŽIVINA. Kupčija z živino je bila zadnje čase prilično živahna ob nekoliko krepkejših cenah. Na mariborskem sejmu 14. t. m. so bile za kilogram žive teže naslednje cene: debeli voli 8 do 875 Din, poldebili 7 do 750, plemenski 6 do 650 Din, biki za klanje 6 do 650 Din, klavne krave, debele 6 do 7 Din, plemenske 5 do 6 Din, za klobasarje 225 do 350 Din, molzne in breje 550 do 650 Din, mlada živina 650 do 875 Din, teleta 11 Din. Cene mesu za kilogram: govedina 8 do 11 Din, teletina 1250 do 20 Din, svinjsko 17 do 30 Din.

KRMA. Na mariborskem trgu so bile v soboto naslednje cene za 100 kg: seno 65 do 75 Din, slama 30 do 35 Din.

Cene tujemu denarju

Na zagrebški borzi se je dobilo 14. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 800 do 803 Din;
100 nemških mark za 1348 do 1351 Din;
100 madžarskih pengov za 99050 do 99350 dinarja;
100 italijanskih lir za 31301 do 31551 Din;
1 dolar za 5670 do 5690 Din;
100 češko-slovaških kron za 109350 do 109650 dinarja.

Sejmi

17. junija: Kandija (za živino in stavbni les), Kotredež, Prosenjakovci.

18. junija: Dokležovje, Poljčane.

20. junija: Bužka, Litija, Nova cerkev pri Celju, Sava (samo za blago), Dobrovnik (Prekmurje).

21. junija: Moravče (okraj Kamnik), Velike Lašče, Velika Loka (okraj Novo mesto), Gornja Lendava, Marenberg, Sv. Tomaž (okraj Ptuj).

22. junija: Sevnica, Šoštanj.

23. junija: Loka pri Laškem, Dole pri Litiji.

24. junija: Ribnica (okraj Kočevje), Drnovo (okraj Krško), Sv. Jurij pri Krškem, Laško, Višnja gora, Rovte, Čermošnjice, Mirna, Bistrica na Gorici (le za blago), Ljubno v Savinjski dolini, Konjice (trg), Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Murska Sobota, Guštanj, Podsreda.

25. junija: Rogatec.

Kratke vesti

— Začetek Ljubljanskega velesejma bo dne 2. julija, a nehal se bo velesejem 11. julija ob 7. uri zvečer. Razstavnimi prostori so že vsi oddani. Vseh razstavljalcev bo okrog 700. Kakor druga leta bo tudi letos razstavljenih na sejmišču mnogo kmetijskih potrebščin.

— Razstava vajenskih in pomočniških del v Hrastniku. Na binkoštno nedeljo je bila otvorena v Hrastniku razstava vajenskih in pomočniških izdelkov. Razstavljeni predmeti so bili zelo lično izdelani. Najbolj je bil zastopan mizarški obrt. Številnim obiskovalcem je močno ugajal tudi oddelek obrtnonadaljevalne šole. Risbe so bile prav lepe, kar je znak, da vodi risanje strokovnjak šolski upravitelj g. Lebar. Odlikovanih je bilo 7 s prvo nagrado, 17 z drugo, ostali pa s tretjo. Vseh razstavljalcev je bilo 51.

— Razstava del obrtnih pomočnikov in vajencev. V nedeljo dopoldne je stopilo pred mariborsko javnost zopet naše obrtništvo, da pokaže svoje smotreno delo za napredek obrtniškega stanu. V dvorani pivovarne «Union» je otvorilo Slovensko obrtno društvo razstavo izdelkov obrtnih pomočnikov in vajencev, ki je dokazala, da se naš obrtniški naraščaj z vso resnostjo pripravlja na svoj bodoči poklic. Razstava je bila kljub lepi, solnčni nedelji zelo lepo obiskana.

14. kolo državne razredne loterije

Opozorjamo svoje čitatelje, da jim z današnjim dnevom dajemo priložnost, da si za bodoče kolo nabavijo srečke od najsrečnejše kolekture

L. Ž. KONJOVIĆ, BEOGRAD

katera je najsolidnejša, najkulantnejša in
katera je pokazala največji uspeh

«Vendar ga imamo!» se je Žrebinjec ponavalil proti oskrbniku. «Tukaj je morilec mojega prijatelja; našel sem ga.»

Oskrbnik se je sklonil in pogledal v obraz možaku, vkleknemu v verige. «A ti si, Logar?» se je začudil. «Nisem mislil, da si zmožen take hudobije!»

«Jaz sem nedolžen!» je zaječal v tesnih okovih. «Niti v mislih nisem storil kaj takega, kaj šele v dejanju. Bog naj me zavrže na zadnjo uro, ako ne govorim resnice.»

«Lažnik!» ga je brcnil graščak z okovanim čevljem. Kakor snop se je zleknil po tleh in molčal na grozoviti udarec.

«Še vi ga pretepate!» je zapovedal biričem. «Tako dolgo ga bijte, dokler ne bo priznan zločinca.»

Poslušno so zavihтели biče in udrihali po izmuznem telesu. Logar se je zvijal in tulil, slovesno zatrjujoč, da je nedolžen.

Zašklepotalo je okno prvega nadstropja: Viktorija je pogledala na dvorišče. «Zakaj ga bijete?» je vprašala resno. «Imejte vendar usmiljenje z nesrečnim človekom!»

«Viktorija, tu je morilec Vašega očeta!» ji je zaklical Valerij. «Pridite in izrecite obsodbo!»

Prihitela je na dvorišče pred obsojenca. «Logar?» je osupnila. «Komaj sem te spoznala.»

«Nedolžen sem, milostiva», se je nesrečnik zatekel v njeno varstvo.

«Krivda je dokazana», ga je pogubljaj Valerij. «Ali poznate to denarnico? Našli smo jo v steni Logarjeve kočice.»

«Denarnica je prava lastnina umrlega gospoda», je potrdil oskrbnik. «Poglejte to svilo in okraske — grb našega gradu in začetnici pokojnikovoga imena.»

«Morilec!» je zadonelo iz grl grajskih služabnikov in navzočih tlačanov.

«Pripravite vrv ter jo navežite na hrastovo vejo tam zunaj za obzidjem», je ukazal Žrebinjec. «Moja obsodba je kratka: življenje za življenje.»

«Pomagajte, milostiva!» je kriknil obsojenec. «Vsaj toliko počakajte, da se izkaže moja nedolžnost.»

«Ven na morišče!» je priganjal Valerij. «Čemu se obotavljate?»

Biriči so dvignili obtoženca, ki od strahu pred smrtno kaznijo ni mogel stati na nogah. Sesedel se je na tla, v istem hipu pa so dobili biriči novo povelje, naj ga zgrabijo in vlečejo pod vislice.

Zunaj pred vrati se je pojavil obupen jok. «Usmiljenje, Filip je nedolžen!» je klicala Logarica, ki je z otroci prispela na dvorišče.

«Milost, plemeniti gospod! Dajte nam ljubelega očeta!» so prosili otroci.

«Ne morite nedolžnih!» je jeknil ob Logarici ženski glas. Sključena ženica se je vzravnala pred graščakom, dvignila je velo desnico ter mu je srepo pogledala v oči.

«Brbulja...» so se spogledali tlačani, tresoč se v svojem praznoverju.

«Ti boš sežgana na grmadi!» ji je zapretil Valerij.

«Sežgite me, toda pustite nedolžnega očeta. Nisem čarovnica, kakor me dolžite, rečem pa vam: kdor ga bo sodil, bo obsojen.»

«Baba!» se je zadril Žrebinjec. «Živa boš gorela na grmadi!»

«Poginil je tudi Logarjev Pinko namesto grajskega Sultana», je ženica kljubovalno omenila. «Zastrupljeno meso je požrl, drugi pa bomo obešeni in sežgani...»

Preden je mogel Valerij zgrabiti sabljo in udariti po starki, je planil izza ogla Sultana, utrgal verigo ter ga napadel. Divje je sekal z zobmi po njegovih nogah ter mu trgal obleko.

Valerij je postal mrliško bled kakor ob prvem spopadu na hodniku. Takega presenečenja se ni nadejal, zakaj prepričan je bil, da je psa zastrupil. Morda je preprečil zastrupitev duh umorjenca, ki ga neusmiljeno priganja.

Oskrbnik je siloma ukrotil razdraženega Sultana, zajel ga je z zanko, ki mu jo je vrgel okrog vratu. «Mir!» mu je zapretil z bičem in pokazal na Logarja: «Tukaj je morilec tvojega gospodarja.»

Pes se je mahljaje z repom približal obsojencu, mirno ga je obvohal ter mu je v začudenje navzočih lizal zvezane roke. Nato se je zopet zakadil proti graščaku.

«Ubijte zver!» je kričal Valerij in potegnil sabljo.

«Stojte!» mu je Viktorija odločno prepovedala. «Kakor ne dovolim ubiti psa, tako ne pustim obesiti Logarja radi zločina, katerega je osumljen. Razklenite okove na moje povelje!»

«O, plemenito srce, lepše od biserov in rubinov!» jo je pozdravljala Brbulja. «Vi ste rešiteljica nedolžnih!»

(Dalje prihodnič.)

DOMAČE NOVOSTI

* **Odhod kraljice Marije z Bleda v Beograd.** Te dni je prispela kraljica Marija s spremstvom iz Češkoslovaške na Bled, kjer biva že prestolonaslednik Peter. Kraljica je ostala v blejskem kraljevem dvorcu Suvoboru samo nekaj dni, na kar se je odpeljala v Beograd.

* **Za podaljšanje stanovanjskega zakona.** Koncem meseca se bo v ministrstvu za socialno politiko vršilo posvetovanje, na katerem se bo obravnavalo vprašanje, ali naj se stanovanjski zakon po 1. novembru podaljša ali pa naj se popolnoma ukine. Na konferenci bodo sodelovale vse zainteresirane organizacije.

* **Skupina srbskih kmetov bo obiskala Slovenijo.** Minister za kmetijstvo in vode g. Stanković je odredil, da se organizira poučno potovanje kmetov iz Južne Srbije v zagrebško, ljubljansko in mariborsko oblast.

* **Ustanovitev javne ljudske knjižnice pri Sv. Ani v Slovenskih goricah.** Pišejo nam: V nedeljo 12. t. m. je ustanovila Zveza kulturnih društev v Mariboru pri Sv. Ani javno ljudsko knjižnico. To je že deveta po številu, ki jih je v tem letu ustanovila ZKD v izpostavljenih obmejnih krajih. Napredni Svetoančani so se v lepem številu zbrali po rani sv. maši pri g. Senekoviču v posojilniškem prostoru. Predsednik ZKD gosp. Skala jim je izročil 60 knjig in v daljšem govoru raztolmačil dosedanje kulturno delo med Slovenci in naloge, ki nas na tem polju še čakajo. Zavedni Svetoančani so tudi sami zbrali nekaj knjig in si omislili omaro. Izvoljen je bil knjižničarski odsek, ki mu načeluje g. Šlebinger, blagajno vodi g. Senekovič, knjižničarja pa sta gg. Seifrid in Stuhec. Veliko zanimanje, ki so ga pokazali Svetoančani ob ustanovitvi, je najboljši dokaz, da bo knjižnica dobro uspevala. Upravitelj g. Stuhec je prav lepo vodil in zaključil ustanovitev Javne ljudske knjižnice na tej lepi in važni obmejni točki.

* **Ekspozitura okrajnega glavarstva v Škofji Loki** je z odlokom ministrstva za notranje zadeve že zagotovljena in je s tem ustrezno prebivalstvu vsega okraja.

* **Odkritje spominske plošče Simonu Cvahtecu odgledano.** V Mali Nedelji pri Ljutomeru se je svoječasno ustanovil poseben odbor, ki si je naložil nalogo, da zbere sredstva za spominsko ploščo pokojnemu nadučitelju g. Simonu Cvahtecu, ki je v tej župniji deloval kot vzgojitelj mladine in odraslih nad 30 let. Odkritje spominske plošče bi se imelo izvršiti že letos. Zaradi nedavne smrti pokojnikove vdove je sedaj odbor sklenil, da preloži odkritje spominske plošče na prihodnje leto.

* **Pomembna obletnica v Škofji Loki.** Pišejo nam: Škofja Loka, to staro, prijazno mesto na Gorenjskem, slavi letos velepomembno obletnico: 300letnico, odkar je dobila deška šola svoje lastno poslopje. Proslava bo v nedeljo 26. t. m. ob 9. uri na telovadišču deške šole. Šolsko upraviteljstvo je pretekle dni razposlalo nekaj pismenih vabil širom naše domovine živčim bivšim učencem; vabljeni so pa seveda prav vsi in naj jim velja to obvestilo kot prijazno vabilo k temu redkemu slavlju. Mnogi bodo porabili to priliko, da se po dolgem času sestanejo s svojimi enakoletniki šolskimi tovariši in na prijeten način obnove stare spomine na detinska leta. Kdor se namerava udeležiti skupnega obeda, naj to kratko javi upraviteljstvu deške šole vsaj do 24. t. m.

* **Poziv.** Veliki župan ljubljanske oblasti sporoča: Usodna elementarna nesreča v ljubljanski oblasti me zopet sili, da apeliram na človekoljubje in radodarnost ljubljanske oblasti. V Starem trgu v črnomeljskem srezu je uničil 21. maja t. l. silen požar osem hiš z gospodarskimi poslopiji, vsemi hlevi, skednji, svinjaki in kletmi, z vsem orodjem, obleko, živežem in krmo, upepelil trem trgovcem vse zaloge in več obrtnikom vso opremo. Poginila je živina, pokončani so sadovnjaki in vrtovi. Devet posestnikov s 40 dru-

žinskimi člani je brez strehe in ob premoženje; nizke zavarovalnine ne morejo kriti prizadetim ogromne škode, ki zneša preko 3.700.000 Din. Da se olajša nesrečnim pogorelcem beda, pozivam prebivalstvo ljubljanske oblasti, da jim pomagajo z milimi darovi, ki jih sprejemajo: v Ljubljani veliki župan in mestni magistrat, na deželi pa vsi sreski poglavarji in oblastva, ki jih bodo oni določili.

* **Kje se dobe legitimacije za Ljubljanski velesejem.** Legitimacije po 30 Din prodajajo vsi večji denarni zavodi, trgovske korporacije, županstva, prosvetna društva in tujsko-prometne ustanove. Kjer bi legitimacij ne bilo na razpolago, naj se zahtevajo direktno od urada ljubljanskega velesejma. Na podlagi sejmske legitimacije se more potovati v Ljubljano na ogled velesejma že 28. junija pa vse do 11. julija. Povratek pa velja od 2. do 15. julija. Velesejem traja od 2. do 11. julija.

* **Poprava mostu pri Bledu.** Gradbeno ministrstvo je odobrilo znesek 1.000.000 dinarjev za popravo mostu preko Save pri Bledu, ki ga je porušila velika povodenj meseca novembra lanskega leta.

* **Tožitelj poslanec Žebot pogorel.** Meseca januarja t. l. je «Jutro» prineslo članek, v katerem je očitano klerikalnemu poslancu Žebotu, da je poveljeval na klerikalnem shodu v Mariboru nemškutarskim mesarskim pomočnikom, da je s silo spravljali ljudi iz zborovalne dvorane, da je nekega delavca neusmiljeno pretepal, nekemu mladeniču pa nastavil samokres na prsa. Poslanec Žebot je zaradi teh očitkov tožil mariborskega «Jutrovega» urednika dr. Reimana, ki je bil poslal ta dopis «Jutru». Razprava se je vršila pred ljubljanskim deželnim sodiščem in je gosp. dr. Reisman nastopil dokaz resnice. Potom prič, katerih posamezne so nastopale prav odločno, se je smatralo za dokazano, da je poslanec Žebot v več primerih spravil ljudi s silo iz dvorane, da je nekoga neusmiljeno pretepal in da je nekemu nastavil samokres na prsi, zaradi česar je bil dr. Reisman oproščen. Nedokazan je ostal le oče, da so na klerikalnem shodu bili za reditelje nemškutarski mesarski pomočniki in da jim je poslanec Žebot poveljeval. Zaradi tega je bil dr. Reisman obsojen na manjšo denarno globo in objavo obsodbe, glavni stroški pa padejo na tožitelja poslancu Žebotu, ker je bil obtoženec dr. Reisman v glavnem delu obtožbe oproščen. Poslancu Žebotu je sedaj nedvomno žal, da je tožil.

* **Razstavo kanarčkov «harcerjev»** bo priredilo na sejmišču ob priliki letošnjega velesejma Društvo za varstvo in vzgojo ptic pevk v Ljubljani. Razstavljeni bodo ptiči pevci lastne vzgoje. Na zapadni strani Afrike se nahajajo Kanarski otoki. Sosedje teh otokov so še Azori in Madeira. Na teh otokih vlada južno zmerno toplo podnebje skozi celo leto enakomerno. Tukaj je zibelka naših kanarčkov, ki jih najdeš tako v palačah kakor v siromašnih kočah. Divji kanarček se znatno razlikuje od vdomačenega, je zelen, zgoraj sivkast, spodaj rumenkast in ima črnkaste perotnice ter temnosiv, belo obrobljen rep. Hrani se z vsakovrstnim semenjem, sočnim zelenjem in sadjem. Glas mu je mehak, svež, melodičen. V svoji domovini živi kanarček v goščah kraj potokov, v sadnih vrtovih in po mestih. Kanarčka so prinesli v početku 16. stoletja v Evropo, kjer se je kmalu prikupil ljudem s svojim prijetnim petjem. Kanarčka ni baš težko hraniti. Gledati je v prvi vrsti na to, da ima udobno kletko in v njej čistočo. Najbolj mu prija ne popolnoma suha, mirna soba s primerno toploto. Kanarčki harcerji so zelo občutljivi. Nečist zrak, prah, dim ali preprih jim povzročajo hripavost. Sveža mrzla voda učinkuje na nežni ustroj glasilke in dihalnih organov tako slabo, da ptica težko oboli na dihalih. Vodr naj ostane torej posebno v zimskem času vsaj eno do dve

uri v sobi, preden se dene v kletko. Premrzla voda povzroča tudi želodčne in črevesne bolezni. Prvi pogoj, da so ptiči zdravi, je pravilno krmiljenje. V prodajalnah dobiš navadno že pripravljeno krmo, mešanico raznih semen pod imenom «krma za kanarčke». Sladkosnedežu pa izredno ugajajo sladkorčki, dateljčki, suh ali v mleku namočen prepečenec, ne brani se pa tudi trdo kuhanega jajčka. Konoplja je zelo redilna, zato je priporočljiva le za suhe zaradi bolezni oslabele ptice. Zdravim pevcom pa ni pokladati konoplje, ki povzroča hripavost in odebelenje. Kanarčki vseh vrst radi jedo zeleno kresnico, kurja črevca in liste solate. Mokra, prepogostokrat dana zelenjava povzroča grižo, nasprotno pa leči tudi zaprtje. Hruške in jabolka so tudi zdrava hrana. Drobec sepe, ki jo kupiš v drogeriji ali lekarni, naj kanarčku nikar ne manjka. Kanarček navadno živi deset do dvanajst let, učka pa pri primerni in dobri postrežbi tudi dvajset let. Ker bo ta razstava harcerjev lastne vzgoje gotovo imela mnogo obiskovalcev, je potrebno, da se interesenti seznanijo nekoliko поблиže s prvotno domovino in načinom življenja te ptice, v kar služijo gornje vrstice.

* **Češkoslovaški gostje v Sloveniji.** V torek dopoldne je prispelo v Ljubljano 27 profesorjev in dijakov kmetijske visoke šole v Brnu, da si ogledajo Slovenijo. Na kolodvoru so bili bratski gostje prav prisrčno sprejeti. Zvečer istega dne je dobila Ljubljana drugo skupino češkoslovaških gostov: zvezo češkoslovaških faktorjev, katere so sprejeli na kolodvoru njihovi ljubljanski tovariši.

* **Gradba jadranske železnice.** Iz Beograda poročajo, da se bo v najkrajšem času pričelo s trasiranjem normalnotirne železniške proge Beograd—Tuzla. Ta proga tvori del bodoče jadranske železnice. Gradnja proge je preračunjena na tri leta.

* **Občinske volitve v Domžalah** se bodo vršile v nedeljo. Čuje se, da je nekaterim kandidatom nasprotnih dveh list žal, ker so ju podpisali. To je umevno, zato pričakujemo, da bodo svojo pogreško popravili vsaj na dan volitev. Splošno se odobrava, da je nosilec liste naprednih Domžal g. Turk, ki je splošno priljubljen in ki je v gradbenem odseku pokazal mnogo zmisla za splošne koristi. Komur je za procvit Domžal v nedeljo ne bo ostal doma, temveč bo šel volit njegovo listo.

* **40letnica gasilskega društva v Hrastniku** bo vršila v nedeljo 19. t. m. Obenem bo otvorenovega gasilskega doma. Zanimivo je, da je bil ves čas, torej 40 let društveni tajnik g. Ivan Sorčan, nadučitelj v pokoju. Prav malo je društev, ki bi se mogla ponašati s tako vztrajnimi možmi.

* **Nesreča zaradi neprevidnosti.** Ko je bil te dni zjutraj pri vlaku, ki privozi v Litijo z Zidanega mosta, dan signal za odhod, je nenaden pisk sprevoznika povzročil, da se je vlak zopet ustavil, kajti pod kolesa je padel 21letni čevljarški pomočnik Miroslav Pišlar iz Mavčič pri Medvodah. Pišlarju je bilo v vozu prevroče, pa je šel sedet na stopnice, kjer je zaradi utrujenosti zaspal. Sunek, ki ga napravi vlak, ko se ustavlja, ga je vrgel s stopnic in mladenič je padel med dva vagona pod kolesa. Ponesrečenega Pišlarja, kateremu je kolo popolnoma odrezalo desno nogo pod kolonom, so prepeljali v bolnico.

* **Požar v Predosljah.** Pred nekaj dnevi okrog polnoči je zasvetil v noč svetel ognjen svit v Predosljah. Gorelo je gospodarsko poslopje s hlevom in drvarnico pri posestniku Janezu Zevniku. Ker so ljudje ogenj takoj opazili, so lahko še rešili živino in požar omejili. Na lice požara sta prišli gasilski društvi iz domače vasi in Primskovega. Orožništvo je takoj uvedlo preiskavo in vsestranske poizvedbe. Aretirali so nekega domačina, ki ga znatno obtežuje tudi ljudski glas.

* **Nesreča zaradi plašljivih konj.** Te dni je gdč. Prežljeva, ki je prišla iz Zagreba na obisk k svojim sorodnikom v bližini Litije, prisedla na voz neznanega voznika. Ko sta bila že v bližini Šmartna, se je pripeljalo nasproti več kolesarjev, ki so vozili z veliko naglico. Da bi se jim voznik

umaknil, so dajali znamenja z zvonjenjem. Mladi konji, ki so bili zelo plašljivi, so se zvonjenja tako prestrašili, da jih voznik ni mogel več obdržati in so zdirjali divje po cesti. Da se reši pred morebitno katastrofo, je skočila Prežljeva z voza. Nesreča pa je hotela, da je priletela tako nesrečno na tla, da si je pri padcu zlomila nogo.

* **Konj ga je usmrtil.** V Gotovljah je 7. t. m. smil konj 55letnega župnikovega hlapca Antona Kramerja tako nesrečno, da je mož že prihodnjega dne v celjski javni bolnici, kamor so ga prepeljali, podlegel težkim poškodbam.

* **Povožena.** Dne 8. t. m. se je peljala s konji po cesti proti Kokarjam 29letna posestnikova hči Jožefa Koširjeva. Naenkrat so se konji splašali zaradi avtomobila, ki je pripeljal nasproti. Koširjeva je skočila z voza, da bi zadržala preplašene konje, pri čemer je padla in je šel voz preko nje. Težko poškodovano so spravili v celjsko javno bolnico.

* **Eden ponesrečenec avtomobilske nesreče pri Kranju umrl.** Te dni se je stanje 40letnega trgovca Fran Pavlina iz Siska, ki je utrpel pri zadnji avtomobilski nesreči pri Kranju najhujše poškodbe, nenadoma poslabšalo in je Pavlin v sredo popoldne v splošni bolnici preminul. Truplo umrlega je bilo prepeljano v Sisak.

* **Gad ga je pičil.** Pišejo nam: V ponedeljek 13. t. m. dopoldne je pičil gad pri razstavljanju trave na travniku hlapca pri posestniku in gostilničarju Nebcu na Orlah pri Rudniku. Hlapca so prepeljali takoj k zdravniku. Ker se letos pojavlja mnogo kač, bodite previdni pri delu na polju, zlasti sedaj pri košnji.

* **Nevihta s točo.** Pišejo nam: Huda nevihta s točo je divjala minuli ponedeljek opoldne v okolici Sevnice. Največ škode je toča napravila v smeri Lukovec-Log-Sevnica, kjer je žito tako stolčeno, da ne kaže drugega, kakor pokositi ga.

* **Zrtev strele.** Pred nekaj dnevi je udarila strela v hišo Franceta Bebra v Potoški vasi ter obžgala ženo in petletno hčerko, ki sta se nahajali v kuhinji. Prvo pomoč je dal ponesrečenkama poklicani zdravnik, vendar je hčerka v naslednjih dneh podlegla poškodbam.

* **Strela je ubila 13. t. m. v Gornjem Logatcu** Ivanka Čukovo, 23letno dekle iz Kale. Bila je na njivi in ko se je začelo pripravljati k hudi uri, se je podala s svojimi starši in otrokom svoje sestre proti domu. Otroka sta peljala z materjo v malem ročnem vozičku, oče je šel nekoliko pred njima v bližnjo kapelo vedrit, kar se zabliska in strela udari naravnost v Ivanka, ki se zgrudi mrtva na tla, otroku se ni zgodilo ničesar in tudi mater je strela le nekoliko omamila, a se je kmalu zavedla in peljala mrtvo hčerko še sama domov. Blag spomin pokojnici!

* **Samomor zasledovanega tihotapca.** Na binokostni ponedeljek popoldne se je nepoznan mož zatekel na Golniku pri Trziču v neko hišo in se do smrti ustrelil v srce. Na lice mesta došla orožniška patrolja je v samomorilcu spoznala Ivana Stareta, rodom iz Bitenj pri Kranju, znanega tihotapca, ki je imel že številne posle z oblastvi. Bil je v zadnjem času pri številnih tihotapskih akeijah zasačen in obsojen na večje denarne ter zaporne kazni. Tihotapil je največ saharin. Pred tremi tedni je Stare v časopisju objavil oglas, v katerem je iskal za neko trgovinsko podjetje kompanjona s kapitalom. Ponudil se mu je neki Celjan, ki je prišel iz Amerike, ter je stavil 25.000 Din na razpolago. Stare pa je nato s tem denarjem pobegnil v Avstrijo, od koder se je vrnil pred par dnevi v kranjski okraj. Na binokostni ponedeljek se je mudil Stare na Golniku. Okrog pol 18. ure je na cesti zagledal orožniško patroljo, katere se je tako prestrašil, da je stopil v bližnjo hišo in se ustrelil.

* **Poskušen samomor.** Predzadnji torek ob polnoči sta opazila nadzornik viške stražnice ter stražnik Ivan Rutar blizu železniškega prelaza ležati na progi temno senco. Stopila sta hitro do nje in spoznala 27letnega elektromonterja Maksa Š., stanujočega na Viču, ki je ležal tako, da je imel glavo položeno čez tir. Ker je iz Ljubljane že prihajal vlak, sta stražnika z združenimi močmi komaj spravila samomorilnega kandidata s proge in ga odvedla domov. Tu pa se jima je Š.

iztrgal in skušal skočiti v vodnjak. Ker je nesrečnik kazal znake duševne zmedenosti, je bil prepeljan z rešilnim avtom v opazovalni oddelek splošne bolnice.

* **Na vsak način je hotel v smrt.** Na Spodnji Polskavi se je zgodil grozen samomor, ki ga je izvršil posestnik Viktor Zagar. Zjutraj je rekel ženi, ki je odšla na polje, da pojde v mesto. Obkel se je praznično, nato pa je šel v šupo za seno in slamo. S seboj je imel ves denar, kar je razpolagal z njim. V šupi je najprej zažgal slamo, nato pa se nad ognjem obesil, da je torej končal svoje življenje na vrvi v ognju. Ogenj pa so sosedji kmalu opazili in posrečilo se jim je, pogasiti ga. Izpod ruševin so potegnili posestnika Zagarja napol zgorelega. Denar je tudi deloma zgorel. V smrt je šel zaradi tega, ker je bil pred kratkim obsojen na nekatera večja plačila, ki bi bila zmožna uničiti njegovo družinsko blagostanje.

* **V kozolcu se je obesila.** Pišejo nam: Minuli teden se je obesila na predpasnikovem traku 55letna samica Jera Trohova iz občine Javorje v Poljanski dolini. Menda ni bila prav zdrave pameti. Ko so šli zjutraj otroci v šolo, so jo zagledali v kozolcu blizu Javorij napol viseti napol čepeti. V strahu so bežali v vas in to povedali ljudem. Najbližji mož, ki je tudi mrliški oglednik, je pohitel na lice mesta, a jo je dobil že mrtvo. Visela je na predpasnikovem traku okrog brade in mimo ušes in je prav čudno, da ji ni trak zdrknil s podbrade. Ker je odšla z doma že zvečer, tedaj je morala viseti v tem položaju najbrže vso noč.

* **Od strele ubit pod dežnikom.** Iz Rudnika pri Ljubljani nam pišejo: V ponedeljek dopoldne, ko je nastala nevihta, je kosil na travniku na Plovcih Fr. Pezdir, posestnik v Rudniku. Ker ni mogel pred nevihto dobiti pravočasno zavetja na varnem, je ostal na travniku pod dežnikom. Strela je udarila v dežnik in zadela moža, ki je ostal na mestu mrtev. Prepeljali so ga na njegov dom, odkoder se je vršil pogreb v sredo 15. t. m. ob veliki udeležbi domačega ljudstva, kar je pokazalo, kako priljubljen je bil pokojnik, ki zapuščal ženo in odrasle otroke. Blag mu spomin!

* **Bojevitost pijancev v Mariboru.** V noči od sobote na nedeljo so se stegli vojaki in civilisti v neki izmed številnih mariborskih kleti, tako da je morala policija poklicati vojaško patroljo. Ob polnoči pa so se neki pijanci spravili nad stražnika ter mu raztrgali uniformo. Šele ko je prišlo na pomoč več stražnikov, se je posrečilo, da so ukrotili razgrajče ter jih odvedli v zapore. Spotoma je večja skupina pijancev napadla eskorto s kamenjem in kozarci. Neki stražnik je dobil kozarec v obraz, tako da je moral na rešilnem oddelku iskati zdravniško pomoč. Policija je aretirala osem oseb.

* **Oče streljal na sina.** Pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah sta živela v neprestanih prepirih 47letni posestnik Franc Lorber in njegov 80letni oče, ki je sicer posestvo že izročil sinu, sam pa ima še svoj vinograd. V bližini živi zapeljivka, stara kri je začela vreti, kar je baš povzročalo prepire med očetom in sinom. Te dni se je družinski prepir žalostno končal. Oče je v prepiru kljub visoki starosti pograbil samokres in ustrelil na sina ter ga smrtnonevarno ranil. Sina so prepeljali v mariborsko bolnico, očeta pa v sodne zapore.

* **Poskušen detomor in samomor.** Te dni je hotela na Koroški cesti v Mariboru stanujoča Marija Stajnskova z lizolom zastrupiti 14 mesecev staro hčerko, a ji je zločin pravočasno preprečila neka sosedka, ki ji je odvzela otroka. Nato je Stajnskova hotela izpiti sama lizol in si končati življenje, kar so ji pa prav tako preprečili, vendar ga je že nekoliko zaužila, tako da so jo morali z rešilnim vozom prepeljati v bolnico. Trdovratni kandidatini smrti so rešili življenje.

* **Tatvine na železnici.** V Zalogu je orožništvo zasačilo dva moža, ki sta z večjo družbo že dalje časa vršila vlome v železniške vagonce ter v zadnjem času pokradla zlasti velike množine tobaka.

* **Mož s sumljivimi vrečami.** Te dni okrog 11. ure ponoči je stražnik srečal na temni Dovozi cesti v Ljubljani sključenega možaka, ki je nosil na ramah velik tovor. Čim je stopil stražnik za njim, se je neznanec prestrašil in skušal ubežati. Beg pa se mu ni posrečil, četudi je tovor odvrget. Stražnik je možaka odvedel s seboj, da so na policiji ugotovili njegovo ime. Ptič je nekje ukradel 27 komadov vreč, ki jih je hotel spraviti pri svojem znanu v Trnovem. Tat je romal v zapor.

* **Tihotapeci ob severni meji.** Organi finančne kontrole v Št. Ilju v Slovenskih goricah in v Svetem Juriju ob Pesnici so v kratkem času prijeli v treh primerih pet ženskih in enega moškega tihotapca, ki so v nočnem času tihotapili poleg carinskega blaga večinoma monopolske predmete, in sicer v glavnem saharin, a tudi vžigalice in cigaretni papir. Vse prijete osebe so iz Maribora.

* **Ne diši mu kajbica.** Z dvorišča jetnišnice v Ljubljani se je pred nekaj dnevi splazil na hodnik justične palače 26letni kaznjene France Strgar iz Rudnika. Kljub kaznilniški obleki se je iztihotapil na prosto in se skril bržkone pri kakem znanu. Strgar je znan tat, ki je kradel jesen in pozimi suknje po raznih šolah, za kar je bil obsojen na 18 mesecev ječe.

* **Ne ljubi svobode.** 23letni mesarski pomočnik Anton Razgoršek iz Šmartnega v Rožni dolini, je bil na binokostni ponedeljek izpuščen iz zaporov celjskega okrožnega sodišča, kjer je odsedel trimesečno ječo zaradi tatvine. Komaj je bil na prostem, je šel v Zumerjevo gostilno v Celju, kjer je ukradel natakariči Frančiški Amanovi listnico s 300 Din vsebine. Obenem je izmaknil delavcu Vetrilu kolo. Njegova prostost je trajala le par ur in že so ga imeli zopet pod ključem.

* **Pomnite!** Pralni prašek «Ženska hvala» razkraja nesnago.

BELEŽKE

+ **Beograjsko časopisje se huduje, da hoče dr. Žerjav doseči za Slovenijo predpravice.** Glede na predpriprave za ustanovitev podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani je poslanec dr. Gregor Žerjav v posredoval pri ministru za trgovino in industrijo ter zahteval, da mora ljubljanska podružnica tega državnega denarnega zavoda plačevati za vloge manjše kakor 60stotne obresti ter potem izposojevati v Sloveniji nabrani denar le slovenskim gospodarskim krogom in kmetom. Beograjska «Politika» je na to posredovanje pisala, da hoče dr. Žerjav doseči za Slovenijo posebne predpravice. No, mislimo, da je jasno, da tu ne gre za predpravice, nego samo za naše pravice. Razmere v Sloveniji so takšne, da bi 60stotna obrestna mera podružnice Državne hipotekarne banke v Ljubljani uničila številne male slovenske denarne zavode, ki ne morejo plačevati tako visokih obresti za vloge. Razumljiva in opravičena je potem tudi zahteva, naj ostane slovenski denar v Sloveniji.

+ **Sijajna zmaga SDS v hrvatski radičevski trdnjavi.** V nedeljo so se vršile v Dugem selu volitve petih občinskih odbornikov. Postavljene so bile tri liste: SDS, radičevci in neodvisni združeni Hrvati. Lista SDS je dobila 149, združeni Hrvati 88, dočim so radičevci rešili le 48 glasov (pri zadnjih volitvah so jih imeli 108). SDS je torej dobila vseh pet izpraznjenih odborniških mest. Spričo sijajne zmage SDS so se vršile v Dugem selu velike manifestacije.

+ **«Domoljubova» zabava.** «Domoljub» se zabava s tem, da reže in seka «Domovinine» članke po svoje ter vedno znova pride z zavijanji, da je «Domovina» pisala brezverske članke. «Domovina» ni brezverska in s primerjavo podobnosti naše vere z raznimi drugimi verami se daleko ni propagirala brezverstva. Mi se «Domoljubovega» praznega besedovanja nič ne bojimo. Dolgoletni čitatelji našega lista najbolje vedo, da v «Domovini» še niso čitali brezverskih člankov.

Mislimo, da so ti merodajnejši za vprašanje, ali je «Domovina» brezverska ali ne, kakor pa «Domoljub» in njegovo zavijanje.

† Bolji je vrabec v roki kakor golob na strehi. Ta pregovor bi naj preštudiral «Domoljub», preden je v polemiki z «Domovino» zapisal, da so poslanci SLS zahtevali poseben protikorupcijski zakon, zaradi česar torej niso glasovali za izročitev oseb, obtoženih korupcije, sodišču. Torej: Bolji vrabec...

Vragov obisk

(Dogodbica.)

Čevljar Copatar je bil v okolici na slabem glasu. Sosedje so mu zamerili, ker pred nedeljami in prazniki ni odložil dela, dočim so drugi obrtniki in rokodelci prenehali že zgodaj popoldne.

«Čas je zlato,» je govoril svojemu pomočniku. «Vsak trenutek mora človek izrabiti.»

Pomočnik se je bridko nasmelnil ter ni nič odgovoril. Vedel je, da bi mu vsak izgovor podaljšal delovne ure.

«Nocoj bova delala do polnoči,» je mojster določil zjutraj neke sobote, ko je pomočnik prišel na delo. «Zdaj se zasluži.»

Fant je vzdihnil in molčal, natihem pa je premišljal, kako bi dobil večerni dopust. Ob sobotnih večerih je bilo namreč najbolj mučno sedeti v zaduhli delavnici pri neprijaznem mojstru.

Kot nalašč je prikrevljala ženica s čevlji in prosila za popravilo. «Pa takoj,» je zapovedala. «Bog ne daj, da bi nedeljo oskrunil s krparijo.»

«Coklje popravljam zvečer od devetih do enajstih,» je zarežal Copatar. «Dneva je škoda za tako delo.»

«Ne spodobi se šivati tako dolgo pred nedeljo. Glej, da se ti ne bo nekoč kaj pripetilo.»

«Neumnost. Koga naj se bojim, ako pošteno delam?»

«Rogača, K mnogim je že prišel na obisk.»

«Avša!»

«Boš videl.»

Pomočnik si je ta pogovor dobro zapomnil. Pri kosilu se je sestel s tovarišem ter ga naprosil, naj postraši njegovega mojstra, kar mu je tudi obljubil.

Tisti večer je bil pomočnik izredno priden, razbijal je po podplatih, da je odmevalo po okolici. Nalašč je odprl okno, vedoč, da pride obisk, čim odbije enajsta ura.

Prav ob enajstih je po steni pod oknom nekaj zašumelo. Pomočnik se je navidezno prestrašil, mojster pa je pogumno zaklical: «Kdor je zunaj, naj pride noter!»

Pogledal je v okno in zapazil kodrasto pasjo glavo z odprtim gobcem in debelimi očmi.

«Obisk!» je kriknil mladenič, vrgel je kladio na tla in se stisnil v kot. Mojster pa je pobegnil pod klop, odkoder je klical: «Poberi se, satan, nič nimaš tukaj iskati!»

Pes je široko zazijal, pokazal je jezik in zobe, česar se je Copatar silno prestrašil.

«Noč je ustvarjena za počitek,» je votlo zagrmelo pod oknom. «Ker ga motiš pred nedeljo, si moj prijatelj!»

«Prisegam pri živem Bogu, da te sovražim. Odslej bo vsako soboto popoldne moja delavnica zaprta, kakor so zaprte druge delavnice.»

Čim je to izrekel, se je «vrag» umaknil od okna in čevljar si je oddahnil. «Hitro pojdi domov!» je dejal pomočniku. «Ali si videl, kako je bil velik?»

«Tolikšen, da je s tal pogledal skozi okno,» je mladenič potrdil in odšel. Na oglu Copatarjeve hiše se je sestel s prijateljem, gladečim svojega Kodra, katerega je prej držal tako, da se je le glava videla v sobo.

Copatar je bil uverjen, da je videl vraga v pasji podobi, zato je zvesto držal svojo obljubo.

SOKOLSTVO

s. 40letnica Sokolskega društva v Novem mestu. Starešinstvo novomeške sokolske župe je razposlalo bratskim društvom lepo okrožnico o svojem letošnjem župnem zletu, ki se bo vršil v proslavo 40letnice obstoja novomeškega sokolskega društva. Da s svojo udeležbo povzdignejo slovesnost župnega praznika, naj se vabilu odzovejo v kar najlepšem številu. V začetku 20. stoletja je postalo novomeško društvo središče sokolskega gibanja na Dolenjskem; zato se je leta 1910. osnovala v Novem mestu dolenjska sokolska župa. Baš novomeško Sokolsko društvo je eno tistih, ki si je v zgodovini jugoslovenskega Sokolstva pridobilo častno ime in je poneslo slavo sokolske ideje tudi preko mej naše domovine. Zato pričakujemo, da bo ta štiridesetletni jubilej ob skupni slavi vseh bratskih društev eden najznamenitejših dni našega mesta in bo ostal nam vsem v trajnem spominu!

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

NAŠ PROGRAM.

Naš program je: vsestranska izobrazba mladine, delavnost, poštenost in resnično bratstvo. Hočemo zadovoljno novo generacijo. Ni pa dovolj, da samo razmišljamo o našem programu, temveč da ga tudi izvršujemo.

Bodi pri svojem udeleževanju razumen! Pri vsakem koraku moramo razmišljati, primerjati in imeti lastno prepričanje. Neštevilno dnevnik malenkosti in pripetljajev mora dokumentirati v nas misleca in praktičnega človeka in ako najdemo pravo zamisel, moramo bit dosledni, da jo privedemo k dejanju. Ne kloni, ne pogajaj se, ampak vodi borbo do zmage! Tako se tvorijo značaji.

Povsod je na eni strani blagostanje, na drugi zopet pomanjkanje in beda. Pomanjkanje nastaja največ zaradi premajhne izobrazbe širokih slojev in zaradi slabe vzgoje.

Dnevno se v življenju snidemo z ljudmi, ki neprestano jadikujejo nad svojo usodo, toda so tako slepi, da ne vidjo povodov svojih neuspehov v sebi. Saj je večinoma od nas odvisno, da svojo usodo popravimo in polepšamo. Življenje živimo samo enkrat. Potrudimo se v mladih letih in izrabimo sleherni dan za priprave na nadaljnjo življensko pot.

Vsakomur je dana prilika, da postane cel človek. Imamo ljudi, ki se podcenjujejo zgolj zaradi tega, ker so izgubili vero v sebe. Naše delo naj bo tedaj posvečeno tudi temu, da bomo na take ljudi vplivali v družbi, da se dvignejo iz moreče vsakdanjosti. Kdor se izpopolnjuje, ta se uspešneje bori z življenjem.

Ako naj bo naš narod močan, se mora sestavljati iz samih značajnih poedincev, pravno, razumno in čustveno silnih, toda tudi pripravljenih za izrabo svojih sposobnosti sebi in vsemu narodu v korist. Moramo vzgojiti v sebi silno voljo, da bo naše življenje res zmagovit pohod.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZELO LEP SHOD SDS.

Oselica, 13. junija.

V nedeljo popoldne smo imeli na Savodnju pri našem odločnem somišljeniku g. Fr. Telbanu za naše kraje naravnost nepričakovano dobro obiskani shod naše SDS. Bilo je preko sto udeležencev, med katerimi je bilo tudi nekaj naših nasprotnikov klerikalcev, ki so se pa prav dostojno zadržali. Ker so bili Telbanovi gostilniški prostori pretesni, so se morala odpreti okna, da so tudi oni, ki niso mogli v zborovalni lokal, poslušali zunaj skozi odprta okna.

Shod je otvoril domači župan g. Jezerski s pozdravom in tako obilem številu došlo navzoče. Za poudarjenika shoda je bil soglasno izbran g. Karel Marolt, posestnik in mešar. Ta je podal takoj besedo šolskemu upravitelju g. L. Perku, ki je v krajšem govoru razložil pomen in potrebo ljudskošolske izobrazbe ter izobrazbe sploh s posebnim ozirom na ondotne kraje, ki so tako blizu meje. Važna je izobrazba posebno danes, ko mnogo kmetijskih sinov in hčera išče kruha v drugih stanovih, predvsem v rokodelstvu, ki nikakor ne uspeva, če človek nima tudi potrebnih duševnih zmožnosti.

Kot drugi govornik je nastopil namesto bolnega našega oblastnega poslanca g. dr. Kramerja oblastni poslanec g. Zebal. Ta je v poldrugournem jednatem in temeljitem govoru obravnaval razna vprašanja iz kmetijstva in splošnega gospodarstva ter davčno vprašanje s posebnim ozirom na kmetovalca, obrtnika in delavca. V odločnem in gladkem govoru je razjasnil navzočim splošni politični položaj v državi. Podrobneje se je bavil z delovanjem oblastne skupščine in klerikalne stranke v tej zbornici. SLS je mnogo obetala, a kakor govore dejanja; bo pa iz teh obljub malo kruha. Vse res dobre in pametne predloge nasprotnih strank klerikalci zametavajo ali jih pa osvoje kot svoje in se z njimi bahajo kakor sraka s pavovim perjem.

Na koncu, ko so bili navzoči pozvani, naj povedo svoje želje, se je oglasil neki tukajšnji rudar, ki je priporočal, da bi se vsi, posebno premožnejši, združili ter oživotvorili ondotni bakreni rudnik, ki vsebuje baje tudi druge zlahčne rudnine in je zdaj last trgovca g. Sušnika v Ljubljani. Poslanec g. Zebal je dal potrebna pojasnila in pripomnil, da bi bilo velike važnosti tudi popravilo žirovske električne centrale, kajti baš pri takih podjetjih, kakor so rudniki, so električne naprave ogromnega pomena.

Shod, ki je trajal nad dve uri, se je prav mirno in dostojno zaključil. Mnogo udeležnikov je ostalo skupaj še dolgo potem v prijateljskem razgovoru.

PREVEČ POLITIKE V KLERIKALNIH ČASOPISIH. — DOBROTE SLS. — SDS ZA KMETOVALCE IN NJENO GLASILO «DOMOVINO».

Kladje-Blanca, sredi junija.

Gospodje okoli «Domoljuba» in «Slovenskega Gospodarja» prav pridno prebirajo članke «Domovine» ter delajo v svojih listih nanje razne opazke pod naslovi «Da bomo nasprotnike bolje poznali» ali «Kaj pišejo nasprotniki».

Ti gospodje se ne zavedajo, da s praznimi nestvarnimi zavijanji smešijo sami sebe. Če bi hoteli naši pametni napredni možje odgovarjati na klerikalne članke in beležke, bi «Domovina» ne zadostovala, ampak bi si morali ustanoviti poseben tednik, ki bi imel nalogo, odgovarjati klerikalnemu časopisju. Samo na kratko hočem jaz tem gospodom odgovoriti v imenu tukajšnjih naprednih kmetovalcev, naj se nikar v svojih listih ne pogrezajo tako globoko v prazno politiko, temveč naj posvečajo malo več pozornosti gospodarskim zadevam. V tej nebriznosti SLS je baš vzrok, da kmetje zapuščamo SLS in njeno časopisje ter pristopamo k SDS, ki je v Sloveniji edina zares prava kmetjska stranka, ter da marljivo naročujemo in čitamo demokratske časopise, posebno «Domovino», ki se peča s politiko le toliko, kolikor je potrebno za splošen pregled domačih in inozemskih političnih dogodkov. Polemični članki «Domovine» so stvarni, kar je vse hvale vredno. Glavno pozornost pa posveča «Domovina» ljudski izobrazbi, kmetijskemu gospodarstvu, gospodarskim vestem (sejmi, vrednost denarja, cene itd.) ter pošteni zabavi.

Pa se čudijo naši klerikalci, kako je to, da zapuščamo njihovo stranko, opuščamo njihovo časopisje ter v množicah pristopamo k SDS. Kakor vidite, imamo upravičenih vzrokov proti SLS dovolj. Klerikalci namreč mislijo, da s časopisnim vezanjem otrobov Bog ve kako rase njihov ugled. Zaradi lepšega in da bi njihovo pisa-

nje še bolj držalo, pravijo tudi, da je vera v nevarnosti. To so seveda le prazne besede, res je le, da se s takimi zavijanji ruši njihov ugled ter da ni vera v nevarnosti, temveč le klerikalna stranka, ki stalno propada. Ne gre za kakšno prikrajšanje vere, temveč za obstoj SLS. Toliko v pojasnilo tukajšnjim klerikalcem, ki se začudeno vprašujejo, zakaj njihova stranka nazaduje, in v pojasnilo gostobesednikom, ki trdijo, da njihova stranka napreduje in da naša SDS ni kmetska stranka.

Ker smo že pri tem, naj še omenim «delo» SLS, ko je bila ta v vladi, da se ne bodo tukajšnji klerikalci preveč krasili s pavovim perjem, kakor je to njihova navada. Pred meseci so prišli klerikalci v vlado in so takoj začeli «delati». Velik trn v peti sta jim bila oba velika župana mariborske in ljubljanske oblasti gg. dr. Pirkmajer in dr. Baltič. Ta dva je bilo treba na vsak način spraviti na varno in res so ju spravili menda kot kmetska škodljivca, kakor označujejo klerikalci vsakega svojega političnega nasprotnika, pa naj je bil še tak dobrotnik kmeta. Ako mi malo premočimo voditelje SLS, najdemo med njimi polno ljudi, ki so izraziti nasprotniki nas kmetov, dočim vemo dobro, da sta se oba prejšnja velika župana zelo trudila za to, da čim najbolj ustrezeta kmetom.

Drugo delo SLS je bilo znižanje davkov. O tem ne bom na dolgo razpravljaj, ker ve vsakdo, kako so se davki «znižali». Pisec teh vrstic je plačal «znižane» davke tako, da je plačal 15 Din več kakor lani, ko niso bili klerikalci v vladi. Neki tukajšnji možak, po političnem prepričanju klerikalec, je šel na davčni urad v Brežice, češ, da bo davke plačal z 20odstotnimi boni. Tam pa so mu odgovorili, da o tem ne vedo ničesar in da se bo morda pozneje lahko plačevalo s temi boni. Na ta odgovor je mož razočaran potegnil listnico iz žepa in plačal v suhi gotovini. Kakor sem čul, je mož pozneje obljubil, da ne bo več zobal črešnje s klerikalci.

Tudi to je mnoge SLSarje izučilo, da so odpadli od SLS. To je dejstvo in nič drugega. Kaj nam pomaga, če je na papirju zapisano, da bomo lahko plačali davke z boni, a se ta odredba ne izvršuje.

Zatorej, kmetje, delavci in drugi stanovi, le vsi v SDS, katera edina ni spremenila svojega programa in se bori v vso odločnostjo za vse stanove, posebno pa za nas od vseh strani prezirane kmetske trpine. Stvarno delo SDS za kmetsko ljudstvo izda več kakor pa časopisno prerekanje demokratičnih nasprotnikov in njihovo zagotavljanje, da so edino oni za kmete.

LJUDSKO VSEUČILIŠČE

JELLOWSTONESKI PARK.

V nekaterih člankih v tej rubriki smo že pokazali, kako hitro so znali podjetni Američani izpremeniti prej divje kraje v rodovitna polja ali kako drugače izkoristiti obširna ozemlja, kamor poprej skoro še ni bila stopila človeška noga. Tudi smo videli, kako jim je pri tem služila moderna tehnika.

Da bi se pa del ameriškega sveta ohranil v prvotnem stanju, je leta 1872. proglasil kongres Zedinjenih držav ozemlje ob izvirkih rek Misouri in Jellowstone (izgovori: Misuri, Jeloustone) za narodno posest. Ta svet naj bi ostal za vedno nedotakljiv in naj bi služil le za zabavo kot javni park.

To ozemlje je bilo pozneje še povečano, tako da meri danes ta narodni park skoro 18.000 kvadratnih kilometrov. To je največji javni vrt na svetu. V svoji nedotakljenosti in deviški lepoti nudi prirodna čuda, kakor jih ne more v toliki mnogolikosti in lepoti pokazati nobena druga pokrajina na svetu.

V tem javnem parku se ne sme nihče za stalno naseliti; nihče ne sme imeti dobička od tega, kar daje in rodi zemlja; vse, kar čuva v naročju gora in breg, gozd in travnik, divjačina in gozd, ptice pod nebom, ribe v vodi, vse je z zakonom brezpogojno zaščiteno. Po tem parku

sme vsakdo nemoteno hoditi, lahko v njem šatori tedne in tedne ter lahko uživa, kar je prinesel s seboj; a pasti ne sme niti en strel, nastavljena ne sme biti niti ena mreža, posekano niti eno drevo.

Na glavnih točkah obsežnega parka so tudi gostilne, kjer najdejo postrežbo izletniki, ki se vedno bolj množijo. Po tem prirodnem vrtu pa opazujemo še nekaj, kar je v Ameriki še bolj redko: majhni oddelki vojaštva patrolirajo po tem zaštitenem svetu, da gledajo, da nikdo ne poškoduje tega narodnega imetja.

Park leži deloma zelo visoko, vzhodno od skalnega pogorja, na najnižjih mestih še vedno 2000 m nad morjem. Tu so mestoma krasne alpske pokrajine. Posamezne gore dosežajo s svojimi sneženimi vrhovi 3000 do 4000 m nadmorske višine.

Dneve in dneve lahko potuješ po obsežnem ozemlju, ki ga ščitijo zakoni, da mu ni treba služiti človeškim potrebam. Tu pa tam zaslišiš glas divje zveri. Potujoč dalje opazuješ čredo jelenov ali bivolov. Živali pa se te ne boje; kajti nikdar jih še ni prestrašil pok smrtonosne puške in ne poznajo zvijač zasledujočega lovca. Drznejši popotnik pa, ki si upa v samotnejše predele, lahko doživi tudi neprijetne stvari, zgodi se mu lahko, da se sreča z medvedom ali prerijskim volkom; kajti kakor je državljanom prirodni park na razpolago, tako se tudi zveri v njem lahko svobodno gibljejo. Američani goje tu živali, ki so tu doma, ki pa so jih lovci bili že skoro popolnoma zatrti.

Tudi rastlinstvo uživa tu popolno varstvo. Karkoli vzklje iz rodovitnih tal, ostane nedotaknjeno. Gozda nikdo ne moti v njegovem življenju; na nekaterih mestih je pravi pragozd, na drugih razredčen, toda le po divjih prirodnih silah, ki vladajo v naravi.

Nekateri drevesni velikani stoje stoletja nedotaknjeni, nato se postarajo, začno gniti, padejo in obleže, preperijo in se slednjič po naravnem zakonu spremene v prst, iz katere vzklje zopet novo življenje.

V tem velikanskem parku pa lahko opazujemo še druge pojave, ki nam nudijo vpogled v globine žemskega osrčja, kamor še ni prodrlo raziskovalčeve oko; v strmečem občudovanju je človek priča sil, ki delujejo v neznanskih globinah. V tem prirodnem parku je namreč ogromno ozemlje, ki je zelo bogato z vročimi studenci. Glavno središče toplih vrečev je nedaleč od Jellowstonskega jezera, ki leži 2264 m nad morsk gladino in je obdano z vencem gora, ki štrle s svojimi zasneženimi vrhovi do 3500 m visoko v nebo.

Kdor hoče obiskati park, se pelje s severno pacifiško železnico do mesta Livingston, od tu po stranski progi še 51 km daleč in slednjič s poštnim vozom še nekaj ur do vhoda v park. Od tu dalje je za petdnevni obisk parka zelo udobno preskrbljeno. Kupiš si za nepreveliko vsoto knjižico, ki vsebuje vstopnice za vse potrebne vožnje, prenočišče in hrano. Povsod je pripravljen voz; ob določenem dnevnem času dobiš v gostilnah hrano in prenočišče. Udobne, široke ceste vedejo do najlepših točk parka.

Naj omenimo tu le par prirodnih čudes iz Jellowstonskega parka. Na poti po prirodnem parku pride obiskovalec v široko, golo pokrajino, iz katere se dvigajo stebri pare. Pred seboj imamo nad 400 toplih vrečev na razmeroma majhnem prostoru, med njimi pa šestindvajset vrečev posebne vrste. Če stopimo k enemu izmed njih, gledamo v brezmejno globočino. Kar naenkrat začne v brezdnju kipeti. Zato se odmaknemo od roba. Tu se naenkrat dvigne stebler pare, takoj za njim pa kipeča voda do 30 m visoko. Para se razprši, voda pa pada v blestečih kapljah na tla in kristalnočista odteče po skalovju navzdol. To traja eno minuto; nato vse utihne. Ta tišina traja pa le tri do štiri minute; potem pa se igra ponovi na isti način, in tako gre dan za dnevom, leto za letom.

Posebno zanimanje vzbujajo neki vrelec, ki se dvigne natančno vsakih 65 minut in ima 85 stopinj Reaumurja (Reomirja).

Zopet drugo čudo, ki se sliši kakor bajka. Po ravnini teče reka s čisto in hladno vodo, v kateri žive živalne postrvi, a tik ob strugi reke so odprtine in razpode, v katerih vre in kipi. Ribič lahko dvigne ulovljeno ribo, ne da bi se mu bilo treba premakniti z mesta, iz mrzle vode ter jo skuha v vrelj vodi in kar s trnka poje.

Že omenjeno Jellowstonsko jezero, ki leži 2264 m nad morjem je največje jezero Severne Amerike v tej višini. Njegov odtok tvorita dva slapa. Prvi pada 45 m navpično v kotanjo; kmalu nato pada voda vdrgič 120 m globoko v prepad. Voda v globočini je kot en sam peneči soval, ki brizga razpršeno vodo proti strmi steni, ki je tako v neprestanem dežju. Kadar stoji solnce na vzhodu, se nepretrgoma razpenja nad globino mavrica.

ZANIMIVOSTI

KRALJEVSKI SPREJEM LETALCA LINDBERGH V AMERIKI.

Prekomorski letalec Lindbergh se je v soboto vrnil v Ameriko na ameriški vojni ladji «Memphis». Ko se je bližala ladja ameriški obali, ji je priplulo nasproti brodovje dvanajstih vojni ladij in jo sprmljalo do Washingtona. Visoko v zraku je križaril orjaški zrakoplov «Los Angeles», pod njim pa je kar gomazelo letal najrazličnejših vrst in velikosti. Okrog 200 letal je švigalo nad washingtonskim pristaniščem in obšipalo Lindberghovo ladjo z venci in cvetjem. Bil je dogodek, kakršnega ni videl še noben človek, ker ni bilo še nikdar tako ogromno število letal skupaj v zraku.

Ko je «Memphis» obstala v pristanišču, so zadonele salve topov z vseh ladij, sirene tovarn so tulile, zvonovi zvonili, ogromne množice, ki so se pripeljale z nešteti posebnimi vlaki, pa so vriskale, kakor menda množice še niso pozdravljale nobenega slavnega moža na svetu. Nihče še ni bil v Ameriki tako sprejet kakor v soboto Lindbergh.

Na križarko «Memphis» je prva stopila Lindberghova mati. Pripeljala se je bila v Washington v posebnem salonskem vagonu že prejšnji večer in je prenočevala v Beli hiši, kakor se imenuje predsedniška palača v Washingtonu. Gospa Lindberghova je objela svojega sina in se umaknila z njim za par minut v kapitanovo kabino. Nato sta šla mati in sin skozi špalir mornariških oficirjev na suho, kjer sta ju pozdravila ameriški vojni minister in poveljnik vojnega zrakoplovstva. Na nekaj kilometrov dolgi poti iz pristanišča do srede mesta se je zbralo več stotisoč ljudi; avto z Lindberghom in materjo se je mogel pomikati le počasi in je bil ves zasut s cvetjem. Zaradi gneče se je onesvestilo mnogo ljudi.

Višek je dosegla svečanost pred Washingtonim spomenikom, kjer je počakal in pozdravil Lindbergha ameriški predsednik Coolidge, ki mu je osebno izročil odlikovanje in poudarjal v svojem govoru, da je Lindbergh s preletom Atlantskega morja izvršil delo, ki je vredno največjih del v svetovni zgodovini. V predsednikovem vozu sta se nato odpeljala Lindbergh in njegova mati v Belo hišo, vedno znova burno pozdravljena od množice.

V ponedeljek se je popeljal Lindbergh s svojim aeroplanom, ki ga je pripeljal s seboj v Ameriko, iz Washingtona v New York. Newyorški župan je na zahtevo prebivalstva proglasil ta dan za narodni praznik. V New Yorku je doživel Lindbergh še veličastnejše manifestacije kakor v Washingtonu.

Polkovnik Lindbergh še ni odgovoril na nobeno nešteti laskavih ponudb, ki jih je prejel in jih še prejema. Najresnejša in najprimernejša za njega je ponudba Zveze zračnoprometnih družb, naj prevzame vodstvo vsega zasebnega zrakoplovstva v Zedinjenih državah. Ponujajo mu stalno letno plačo 100.000 dolarjev (56 milijona dinarjev).

Vaša srečka je pri nas!

Naročite si jo takoj!

Komur je bogastvo sreča,

mu je lahko dosegljiva. Kupi naj si, dokler je čas, srečko. Mnogo jih je, ki so potom državne razredne loterije postali čez noč bogataši. Tudi Vam je odprta ta pot. Srečke za Ljubljano in za vso Slovenijo razpošilja

Zadružna hranilnica, r. z. z o. z. na Sv. Petra cesti št. 19.

Izrežite ta naročilni listek in ga takoj odpošljite na naslov: **Zadružna hranilnica v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 19.**

Prosim, da mi pošljete sledeče srečke 14. kola državne razredne loterije

..... celih po Din 100'— = Din .....

..... polovičnih „ „ 50'— = „ .....

..... četrtinskih „ „ 25'— = „ .....

Znesek sem Vam z isto pošto nakazal.

Skupaj Din .....

Natančni naslov:

Ime in priimek .....

Stanovanje in zadnja pošta .....

Ulica števil. ....

Podpis: .....

CHAMBERLIN, LEVINE IN NJUNI ŽENI.

Karel Levine, lastnik tovarne, v kateri je bilo zgrajeno letalo, s katerim je drugi ameriški zračni junak Chamberlin preletel Atlantsko morje, je poleg Lindbergha in Chamberlina zaslovel s tem, da je v navadni obleki preletel Atlantsko morje. Njegovi roditelji so prišli pred 36 leti iz Vilne v Zedinjene države, kjer je bil Karel rojen. Kot enajstletni deček je dobil službo pri nekem farmerju. Več let je pomagal hlapcem pasti in krmiti živino, pozneje je pa začel trgovati s staro železino. Ker je bil zelo varčen, si je prihranil nekaj denarja, tako da je lahko pričel kupčijo na svojo roko. Kmalu je ustanovil lastno tovarno, ki mu je pripomogla do bogastva. Za avijatik se je začel zanimati, ko se je seznanil z izdelovalcem letal Bellancom, ki mu je pripovedoval o svojih načrtih glede aeroplanov, na katerih bi bilo mogoče leteti brez presledka iz Amerike v Evropo. Od takrat je bila njegova edina želja, poleteti z aeroplanom iz Newyorka v Pariz ali London.

Ko je Chamberlin pripravljaj svoj polet, je Levine sklenil, poleteti z njim. Ne da bi obvestil o tem svojo ženo, je skrivaj napisal oporoko in več pisem, nanašajočih se na njegove rodbinske in poslovne zadeve. Samo Chamberlin je vedel, da namerava Levine poleteti z njim. Ko je skočil bogati ameriški Žid v Chamberlinov aeroplan, je njegova žena od strahu skoro omedlela. Vsa obupana se je vrnila domov, kjer je našla na mizi možovo pismo, v katerem jo Levine prosi odpuščanja in ji sporoča, da bo dosegel s poletom čez Atlantsko morje svoj življenski ideal. Drugi dan se je žena že sprijaznila s smelim moževim činom.

Chamberlinova žena je celo hotela spremljati svojega moža. Tik pred poletom pa je zbolela njena mati in zato je morala ostati doma. Na letališče je prišla bleda in zelo nervozna. Z drhtečimi rokami je položila v kabino moževega letala moževe potrebščine. Chamberlin ima zelo rad pomaranče in zato mu je poiskala v Newyorku dvanajst najlepših.

× Strašna borba za življenje v zraku. Letalci preživljajo v zraku večasih prav strašne trenutke, kakor nam spričuje naslednji dogodek: Ameriški mornariški letalec Schlossback je delal državne poizkuse z obrati. Zadnji poizkus mu je ostal za vse življenje v spominu. S svojim letalom je ležal v zraku z zadnjim delom navzdol in se hotel prevrniti z nosom navzgor. V tistem

hipu je opazil, da se aeroplan noče obrniti okrog svoje osi. Letalec je napel vse sile in se uprl z nogo ob steno, pri tem so se pa pretrgali jermeni, s katerimi je bil privezan h kabini. Že je padel z glavo navzdol iz kabine, ko se je v zadnjem hipu ujel za naslonjalo, dočim je začelo letalo z največjo brzino padati. Vse to se je odigralo v dveh, treh sekundah. K sreči se je letalo med vratolomnim padcem zravnilo, in ta trenutek je Schlossback porabil, da je spravil aeroplan v normalno lego. Ko je srečno pristal, je imel nad senci sive lase, ki so bili nekaj sekund poprej še črni.

× Strahovi zmešali zdravnika. Amsterdamski zdravnik dr. Zaber je bil nedavno pozvan k nekemu bolniku v predmestje. Njegova žena je zvedela, da je hiša, v katero kličejo njenega moža, hiša duhov, zato ga je pregovarjala, da bi obisk opustil. Dr. Zaber se je ženi smejal in jo prepričeval, da je njena bojazen neutemeljena. Ker so ga ponovno klicali, je šel k bolniku. V hiši ga je sprejel star služabnik, ki ga je odvedel v malo sobico. Tam je ležala v postelji mlada krasotica v najlepših letih. Bila je jetična. Zdravnik je takoj videl, da se nagiba njeno življenje h koncu. Po pregledu je, dr. Zaber napisal recept, se poslovil in obljubil, da se bo v kratkem zopet vrnil. Obisk je res ponovil, našel pa je to pot hišo docela izpremenjeno. Sobica, v kateri je prvotno ležala mlada krasotica, je bila zaklenjena. Zdravnik je prosil hišnika, naj mu sobo odpre, a stari služabnik ga je na to prošnjo

začuden pogledal in mu povedal, da je hiša prazna in da ni v sobici že dvajset let bilo žive duše. Nato je prosil dr. Zaber hišnika, naj mu vendarle odpre sobico, katero je označil, toda stvari v njej so bile postavljene na glavo. Postelja je izginila. Pohištvo je bilo polno prahu, ki ga je bilo več prstov na debelo. Bolnice ni bilo nikjer. Samo na mali mizici sredi sobe so ležali recepti, ki jih je dr. Zaber napisal ob svojem prvem obisku. Zdravnika je to spravilo popolnoma iz ravnotežja. Njegove fantazije so postajale vedno hujše in končno so morali siromaka izročiti v blaznico.

× Bivši madžarski boljševiški samosilač v blaznici. Izza madžarske boljševiške strahovlade leta 1919. znani diktator Bela Kun, ki je po polomu boljševiške vlade na Madžarskem pobegnil v Rusijo, končuje sedaj svojo življensko pot v moskovski norišnici. Sovjetska oblast njegovo bolezen skrbno prikriva. Ko se je izvedelo, da je Bela Kun izginil iz Moskve, so sovjetska oblastva razširila vest, da je odšel v posebno poslu v Sibirijo, drugič zopet v južno Rusijo. Te dni pa se je zdravstveno stanje Bela Kuna tako poslabšalo, da ga tudi sovjetska oblastva niso mogla več prikrivati. Bela Kun je začel noreti in je postal tako nevaren, da so ga morali zapreti v moskovski norišnici. Tam bo žalostno končal mož, ki se je povzpел po prevratu na vrhunec slave, bil diktator države in ki je prelil kri nešteti nedolžnih žrtev.

× Človek diha tudi skozi kožo. Mnogo ljudi ne vé, da ima človek tako rekoč troje pljuč. Koža, tretja pljuča, je celo važnejša kakor pa pljuča sama. Koža normalnega človeka ima sedem milijonov celic in dasi so te silno neznačne, vendar bi dale dolžino sedemindvajset milj, ako bi položili drugo poleg druge. Vsaka teh celic je okence, h kateremu sili kri in kar je slabega, zleti skozi to okence. Obratno pa prevzame v sebe kisik iz zraka. Niti ena teh celic ne sme biti trajno zaprta, ker bi to imelo zle posledice za zdravje. Ako bi se pokrilo vse telo z debelo barvo ter se tako zaprlo vse celice, bi smrt takoj sledila. V Parizu se je dogodil primer, da je neka plesalka, ki je hotela odnesti prvo darilo, svoje telo popolnoma prevlekla z zlato barvo ter tako prišla na bal. Še tisto noč je umrla. Mogoče je več let živeti samo z enimi pljuči, kar se mnogokrat dogaja, ni pa mogoče živeti, ako je le ena tretjina kože poškodovana zaradi opeklin ali česa drugega. Voda, ki jo piješ, teče skozi čreva in kožo ter vzame s seboj vse, kar ne spada v telo. Zato je važno, da pijemo mnogo čiste vode. Japonci, o katerih je znano, da pijejo mnogo vode, so najbolj zdrav narod na svetu. Toda, ako celice niso odprte za potenje, ostane vsa nesnaga v telesu, se pomeša med kri, pljuča imajo preveč opravila in telo prej ali slej oboli.

× V Adamovi obleki se sprehajal po ulicah. Te dni se je pojavil na najprometnejšem kraju v Novem Pazarju popolnoma nag možak, ki je imel na glavi arnavtsko čepico in se je sprehajal med kmeticami, ki so prinesle razne stvari v mesto naprodaj, prav mirno, kakor da njegova Adamova obleka ni nič posebnega. Ko je hotel občinski stražnik potegniti čudaka z javnega

Schichtov način pranja

Namočiti v ekstraktu za pranje „ŽENSKA HVALA“

Izprati s Schichtovim TERPENTINOVIM MILOM.

Za poletno sezijo

so
gotovo
najboljši
„DOKO“ čevlji.
Gospodje in dame, ku-
pujte le najelegantnejši
in trpežni domači izdelek

Trgovina „DOKO“, Iv. Čarman
Prešernova ulica št. 9, dvorišče

prostora proč, se mu je ta odločno uprl. Morali so priti na pomoč še orožniki, ki so moža ogrnili najprej s plaščem in ga odvedli na srezko poglavarstvo. Pri zasliševanju ni hotel povedati ničesar podrobnega o sebi in so morali za enkrat počakati, če se mu bo zljubilo ob drugi priliki odgovarjati na vprašanja.

Listnica uredništva

Kumbar-Gjenović. Slike, ki pa morajo biti splošno zanimive, prinašamo brezplačno.

Stara cesta. Protiv novemu tiskovnemu zakonu.

Kloštar Ivanić. Kakor ste videli, smo Vaš članek, kateremu smo še nekaj malega pridali, ter obe sliki priobčili. Kadar boste imeli še kaj sličnega, Vas prosimo, da nam še pošljete. Za poslano najlepša hvala!

Novi kot. Preveč osebno in zato protiv tiskovnemu zakonu.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vzdih.

«Ako bi Eva vedela polovico toliko, kar znajo danes že 14letna dekleta, kako bi vlekla kačo za nos!»

V ljudožrskem hotelu.

Zamorski poglavar (z jedilnim listom v roki): «Gospod natak, ali je bedro fitmske igralke okusno pripravljeno?»

Natak: «Malo mršavo je, gospod poglavar, ker je v Evropi še vedno v modi vitko telo.»

V knjigarni.

Kupec: «Kaj še vedno nimate knjige, ki sem jo zadnjič naročil pri vas? Ne najdem primernih besed, s katerimi bi grajal to zanikrnost.»

Prodajalec: «Tako, gospod, vam lahko postrežem s primernim bešednjakom...»

Ze ve.

Zdravnik: «Dragi gospod, tobak, alkohol in ponočevanje boste morali opustiti.»

Bolnik: «Razumem, razumem, gospod zdravnik, moja žena je bila pri vas...»

V šoli.

Katehet: «Ko je prišel vesoljni potop, so utonile vse živali razen onih, ki so se nahajale na Noetovi ladji...»

Tonček: «Kaj pa se je zgodilo z ribami, gospod katehet?»

Med tednom ne utegnejo.

Ravnatelj: «Gospodje, kaj se ne sramujete, da se vsako nedeljo tako opijanite?»

Uradnik: «Bog pomagaj, ko pa med tednom ni časa...»

Hvaležnost.

Matija: «Gospod zdravnik, najlepša hvala za vaše prizadevanje, ki ste ga iskazovali mojemu stricu.»

Zdravnik: «Torej se je njegovo stanje zboljšalo?»

Matija: «Ne, toda jaz sem njegov edini dedič.»

V poznih nočnih urah.

Prvi krokar: «Kaj greš domov?»

Drugi krokar: «Seveda. Saj se že dani.»

Prvi: «Kaj boš rekel svoji ženi?»

Drugi: «Nič... Le poslušal jo bom...»

Predrznost.

Urša: «Ali že veš, da se bosta Česnova ločila?»

Jera: «Res? In kdo je kriv?»

Urša: «Mož.»

Jera: «To sem si takoj mislila. Kaj pa je napravil?»

Urša: «Nekega večera se je nenadoma vrnil domov prej, kakor so ga pričakovali...»

Ob morju.

Novopečena bogalina Racon in njegova žena sta šla s petletnim sinčkom Tomažkom na letovišče k morju. Nekega dne je sedel on na obrežju, žena pa je v kopalni obleki stopala v morje.

Naenkrat je mož opazil, da je žena že do vratu v vodi, in je zaklical: «Kje pa imaš Tomažka?»

«Držim ga za roko,» je odvrnila žena mirno.

Preklie.

Preključujem vse besede, katere sem govoril proti Jožetu Kralju, in se mu zahvaljujem za odstop od ložbe.

Anton Dovžan.

Izjava.

Podpisani sem se prepričal, da so bili računi krajnega šolskega sveta, katere je predložil g. upravitelj Ludovik Štumpf dne 13. marca 1927., popolnoma v redu in so bila tedaj moja vprašanja, ki sem jih takrat stavil in ki so bila žaljiva za zasebnega obtožitelja, neumestna. Zahvaljujem se zasebnemu obtožitelju, da je odstopil od obtožbe.

Franc Škof.

MALI OGLASI

Razno manufakturno blago 129

za moške in ženske obleke kupite po zelo znižani ceni, prav tako tudi svilene in polsvilene rute, katere prodajam zaradi prevelike zaloge pod ceno. — Tvrđka Anton Savnik, Škofja Loka.

Čevljarskega vajenca 157

ki bi imel frano in stanovanje v hiši, sprejme takoj Ig. Oravec, Ribnica, Gorenja vas, Dolenjsko.

Prodajam 162

paceni 500 litrov belega vina.

Martin Pečnik, Silovec 23, p. Sromlje pri Brežicah.

Ako bolehte na krvi, želodcu, pljučih, jetrah, mehuru itd., poskusite se ozdraviti s

španskim zeliščnim čajem,

kateri je sestavljen iz okoli 40 raznih planinskih zelišč po drju. I. Köstner. Kuha se brez alkohola in brez sladkorja. Naročite takoj za 20 Din 4 zavitke tega zdravilnega čaja, ki ga razpošilja

154

Jos. Urek, Marija Snežna.

REVMATIZEM.

Zahvalna izjava. 155

Laboratoriju Radio-Balsamika

Beograd,

Kosovska ulica br. 43.

Prosim Vas, pošljite mi za vzorec Vaš preparat Radio-Balsamika. Predpisal sem ga do sedaj dvema mojemu pacientoma, pa sta mi oba javila, da odlično deluje.

Z odličnim spoštovanjem

dr. M. Nargoni,

šef ambulante za kožno in venerične bolezni.

Podgorac, p. Zlot, 25. febr. 1926.

V petih letih, odkar je naprodaj, je prejelo naše zdravilo proti revmatizmu nebroj priznanj zdravniških avtoritet, ki se o njem najpovoljnije izražajo, kakor tudi nebroj zahvalnih izjav ozdravljenih pacientov, ki jih dnevno dobivamo. Nekateri so se hoteli okoristiti s priznanjem, ki si ga je pridobilo naše zdravilo Radio-Balsamika, in v zadnjem času so se pojavila različna druga zdravila pod imeni, sličnimi našemu. Zato opozarjamo občinstvo, da teh zdravil ne zamenja z našim Radio-Balsamika.

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ drja. I. Rahlejeva v Beogradu, Kosovska ulica 43, prtljiče 6.

PREPOROD!

Vzroki naših boleznih in način, kako se jih osvobodimo. 151

Večina današnjih ljudi trpi na živčnih in artritiskih boleznih. Mnogo ljudi se prerano postara in umre. Redkokdo ve, kaj je to, biti zdrav. Besede: nervoza, apatija, malospačnost, glavobol, nevralgija, revma, protin itd. se čujejo najpogosteje.

Kaj je vzrok vsemu temu?

Vzrok je za vse bolezni isti — neracionalni način življenja, ki ga živimo, in pri tem pozabljamo, da se naša kri zastruplja z različnimistrupi, kakor n. pr. mokračna kislina, urati, toksini itd., in naše življenske žleze polagoma otrpejo.

Osvobodite samo svoj organizem mokračne kisline, pojačajte svoje življenske žleze in preporedili se boste fizično in moralno, zopet boste živeli življenje popolnoma zdravega in krepkega človeka.

Znani francoski učenjak, fiziolog prof. Braun-Sekar, je po dolgoletnem napornem delu in izkušnjah na živalih, kakor tudi sam na sebi, prišel do senzacionalnega odkritja, iznašel je namreč način pridobivanja specialnega ekstrakta iz živalske žleze, s pomočjo katerega se človeška kri čisti mokračne kisline in drugihstrupov, teh osnovnih vzrokov najrazličnejših boleznih, a organizem dobi pri tem zopet svojo moč, ki jo je že izgubil.

Po istem načinu se pridobiva tudi po vsem svetu pozuani «KALEFLUID» D. Kaleničevski, ki ga mnogi nazivajo še po iznajditelju Braun-Sekarova tokočina.

Dejstvo «KALEFLUID» pri živčnih in artritiskih boleznih, kakor tudi pri oslabelosti so ocenili tisoči profesorjev in zdravnikov, istotako pa tudi stotisoči samih bolnikov iz raznih držav.

«KALEFLUID» je bil za svoje vrline odlikovan na bigijskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruđu in Firenci s 4 «grand prix» in 4 velikimi zlatimi kolajzami.

«KALEFLUID» se prodaja v vseh lekarnah in drogerijah. Detalna literatura «Preporod» z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov pošiljamo vsakomur brezplačno. Obrnite se na: Beograd, Katičeva ul. 1. Lit. D. Miloš Marković.

J. STJEPUŠIN

ZAGREB, JURJEVSKA 57

prporoča

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Ceniki franko

Veseli boste

in vedno se boste dobro počutili, ako z redno masažo, drgnenjem in umivanjem s Fellerjevim pravim blagodišnim Elsafluidom prebudite v vseh delih telesa cirkulacijo krvi, osvežite mišice in vse telo in se storite s tem odpornega in sposobnega za delo. Že od časa naših dedov se kaže Elsafluid pri zunanji in notranji uporabi kot zanesljivo, bolečino olajšujoče domače sredstvo in kosmetikum. To potrjujejo mnoge zahvalnice. Pravi Elsafluid je močnejši in bolje deluje nego francosko žganje

Zahtevajte za pokus v lekarnah in odgovarjajoči prodajalnih izrečno „Fellerjev pravi Elsafluid“, v poizkusnih steklenicah po 6 Din, v dvojnatih steklenicah po 1 Din, ali specialnih steklenicah po 25 Din. Po pošti pride tem cenejše, čim več se naroči nasokrat; z zavojitino in poštno vred stane:

3 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 specialni stekl. 34 Din
27 " " 15 " " 6 " " 114
54 " " 30 " " 12 " " 250

Naročila nasloviti razločno tačilo:

EUGEN V. FELLER

lekarnar v STUBICI DONJI

Elsatrg št. 360 (Hrvatska).